ПАХТАМИЗ 3.000.000 ТОННАДАН ОШДИ!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 234 (16.317) • 7 октябрь 1975 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин

КИМ ҚАНЧА ҲИССА ҚЎШДИ

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ 3 МИЛЛИОН ТОННАЛИК «ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА ОБЛАСТЛАРНИНГ ҚЎШГАН ҲИССАСИ

(Тонна ҳисобида).

Андижон	420.052	Наманган	244.013
Фарғона	353.525	Самарқанд	241.953
Хоразм	333.543	Қашқадарё	238.399
Сурхондарё	280.771	ҚҚ АССР	218.452
Бухоро	250.739	Сирдарё	129.935
Тошкент	249.902	Жиззах	117.765

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

МАШИНАЛАРДА 1 МИЛЛИОН 140 МИНГ ТОННА ПАХТА ТЕРИЛДИ

МЕХАНИЗАТОР ЎРТОҚЛАР!

✦ Сиз, дала гвардиячилари, улкан довоннинг учдан бир қисмини босиб ўтдингиз. Лекин яна икки довондан ошиш — машиналарда 2 миллион тонна пахта теришдек шарафли вазифа зиммангизда турибди.

✦ Халқ ишончини теримда стахановчасига меҳнат қилиш билан оқланг. Машиналарни икки сменада тўхтовсиз ишлатинг.

Сирдарё области. Машина терими — иш унуми. Сирдарёлик мардимайдон механизаторлар бунга қатъий амал қилиб, ўз агрегатларини юксак унумда ишлатаётирлар ва машина теримида байроқдор бўлмоқдалар. Бункерлардан кунига йиллик планнинг 5-5,5 процентидан зиёд миқдорда «оқ олтин» хирмонларга тўкилаётир. Бунга Ворошилов районидаги «Социализм» совхозининг 5-бўлими «зангори кема» капитанлари ҳам салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Пахтазорларда кунига 22 та терим агрегати ишлатилиб, 160-170 тоннадан дурдона териляпти. Суратда: 5-бўлим бошқарувчиси А. Бердибеков ва илғор бригада бошлиғи А. Аҳмедов ўртоқлар пахтазорда. А. Горокрик фотоси, (ЎзТАГ).

ГИДРОҚУРУВЧИЛАР АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

ШАРЛОВУҚ (Хоразм области), 6 октябрь. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда «Туямуюнгидрострой» қурилиш бошқармаси партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари «Туямуюнгидрострой» қурилиш бошқармаси партия комитетининг коллективни социалистик мажбуриятларни бажаришга сафарбар этиш соҳасидаги иши тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарори асосида социалистик мусобақани ташкил этишни янада ривожлантириш ва яхшилаш юзасидан Туямўйингидроузели қурувчиларининг вазифаларини муҳокама қилдилар. «Туямуюнгидрострой» бошлиғи В. Г. Духанин доклад қилди.

Йиғилишда сўзга чиққан нотиқлар беш йилликнинг якунловчи йилида ҳар бир участка, бригада, ишчи мажбуриятларини сўзсиз бажаришига қаратилган ташкилотчилик, сиёсий-оммавий ва тарбиявий ишни янада кучайтириш юзасидан бир қанча таклифлар киритдилар.

Йиғилиш қатнашчилари коммунистлар, барча гидроқурувчилар йиллик пландан ташқари 150 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга қарор қилганликларини таъкидладилар.

Йиғилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

АНДИЖОН, 6 октябрь. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда қишлоқ хўжалиги ходимларининг область кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш иштирокчилари Андижон область партия комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаевнинг йиғим-терим ва пахта тайёрлаш суръатларини кучайтириш тадбирлари тўғрисидаги докладини муҳокама қилдилар.

Кенгашда сўзга чиққан кишилар беш йилликнинг якунловчи йилида йиғим-теримни ташкил этиш тажрибаси тўғрисида сўзлаб бердилар.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров нутқ сўзлади.

БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

НАМАНГАН. Область меҳнаткашлари КПСС XXV съезди шарафига бошланган социалистик мусобақани кучайтириб, давлатга пахта сотиш беш йиллик планини муддатидан илгари — 5 октябрда бажардилар. Давлат тайёрлов ташкилотларига 2 миллион 100 минг тоннадан кўпроқ Наманган «оқ олтин»и етказиб берилди.

ИШТИХОН. Район пахтакорлари она-Ватанга «оқ олтин» топшириш бўйича беш йиллик планни муддатидан олдин адо этдилар. 6 октябрга қадар давлатга 252 минг тонна пахта топширилди. Бу планда кўзда тутилганидан анча кўп. Пахтакорлар беш йиллик планга қўшимча 40 минг тонна «оқ олтин» тайёрлаш учун курашмоқдалар.

НАРПАЙ. Қабул пунктларига 196 минг 588 тонна дурдона етказиб берилиб, беш йиллик план топшириғи муддатидан олдин ўринланди. «Иттифоқ» колхози бу ғалабага ўзининг 44 минг тонналик пахтаси билан муносиб ҳисса қўшди.

Шу кунларда машиналар шарофати, теримчилар ғайрати билан район бўйича 4-5 процент ва ундан ошириб пахта тайёрланмоқда.

ГЕРМАНИЯ БИРЛАШГАН СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

ўртоқ Эрих Хонеккерга

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ КЕНГАШИНИНГ РАИСИ

ўртоқ Вилли Штофга

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ

ўртоқ Хорст Зиндерманга

Азиз ўртоқлар!

Германия Демократик Республикаси ташкил топганлигининг 26 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети номидан ва шахсан ўз номимиздан Сизларга, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетига, Давлат кенгаши ва Министрлар Советига, ГДРнинг барча халқига қардошлик саломи ва самимий табрикларимизни йўллаймиз.

Немислар диёрида ишчи-деҳқонлар давлатининг барпо этилиши йирик халқаро воқеа бўлиб, герман фашизми устидан эришилган Ғалаба натижасида жаҳонда юз берган революцион ўзгаришларнинг ёрқин ифодаси бўлиб тарихга кирди.

ГДР халқи ўзининг миллий байрамини ривожланган социализм қурилишида эришган ажойиб муваффақиятлари билан кутиб олмоқда. Экономикани, фан ва маданиятни ривожлантиришда, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини оширишда, ГДРнинг халқаро позициясини мустаҳкамлашда Германия Бирлашган социалистик партияси VIII съездининг қарорларини бажариш давомида, янги марраларга эришилди. ГДР халқи бу муваффақиятларга ўзининг синалган авангарди — Германия Бирлашган социалистик партияси раҳбарлигида Совет Иттифоқи билан, социалистик ҳамдўстликнинг бошқа мамлакатлари билан мустаҳкам бирлик туфайли эришди.

ГДР социалистик мамлакатларнинг Европада мустаҳкам тинчликни ва хавфсизликни таъминлаш йўлидаги коллектив куч-ғайратига салмоқли ҳисса қўшмоқда. Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг муваффақиятли якунланиши социалистик давлатларнинг ўзаро келишиб олиб бораётган ташқи сиёсий йўлининг катта муваффақиятидир, тинчлик учун, кескинликни янада юмшатиш учун курашаётган барча мамлакатлар ва халқларнинг эришган ғалабасидир. Мазкур кенгаш иккинчи жаҳон урушига сиёсий якун ясади ва Европа қитъасида яхши қўшнилар каби ҳамкорлик қилишни ривожлантириш учун янги имкониятлар яратди.

Биз шуни чуқур мамнуният билан таъкидлаб ўтамизки, СССР билан ГДР ўртасида қардошларча дўстлик ва ҳар тарафлама ҳамкорлик муносабатлари йилдан-йилга мустаҳкамланмоқда ва кенгаймоқда.

Мана шу байрам кунида Сиз азиз ўртоқларга, Германия Бирлашган социалистик партиясига, ГДРнинг миллий фронтига бирлашган сиёсий ва жамоат кучларига, Германия Демократик Республикасининг бутун қардош халқига ривожланган социализм қурилишида, социалистик немис давлатини ҳар тарафлама мустаҳкамлаш ишида янги шонли зафарлар тилаймиз.

Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси халқлари ўртасидаги бузилмас дўстлик умрбод яшасин ва мустаҳкамланаверсин!

Л. БРЕЖНЕВ Н. ПОДГОРНИЙ А. КОСИГИН

СОВЕТЛАР ДИЁРИДА САМИМИЙ УЧРАШУВ

ГДР партия-давлат делегацияси Москвага келди

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Биринчи секретари Эрих Хонеккер бошчилигидаги Германия Демократик Республикасининг партия-давлат делегацияси расмий дўстона визит билан 6 октябрда Москвага келди.

Делегация составида Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Вилли Штоф, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси Хорст Зиндерман, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ГБСП Марказий Комитетининг секретари Герхард Грюнеберг, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари Курт Хагер, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Гюнтер Миттаг, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ГДР давлат хавфсизлиги министри Эрих Мильке, Германия либерал-демократик партиясининг раиси, ГДР Давлат кенгаши раисининг ўринбосари Манфред Герлах, Германия демократ деҳқонлар партиясининг раиси, ГДР халқ палатаси президиумининг аъзоси Эрнст Гольденбаум, христиан-демократик иттифоқ раиси, ГДР халқ палатасининг президенти Геральд Геттинг, Германия миллий-демократик партиясининг раиси, ГДР Давлат кенгаши Раисининг ўринбосари Генрих Хоман, ГБСП Марказий Комитетининг аъзоси, ГДР ташқи ишлар министри Оскар Фишер, ГБСП Марказий Комитетининг аъзоси, ГДР Давлат кенгашининг аъзоси Пауль Штраус, ГБСП Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Вернер Эберляйн бор.

ГДР ва СССРнинг давлат байроқлари билан безатилган аэродромда Германия Демократик Республикасининг партия ва давлат арбобларини КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат хавфсизлик комитетининг раиси Ю. В. Андропов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, КПСС Марказий Комитети секретари К. Ф. Катушев, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Делегацияни Москва меҳнаткашларининг намояндалари кутиб олдилар.

Аэродромда кутиб олувчилар орасида ГДРнинг Совет Иттифоқидаги элчиси, ГДР партия-давлат делегацияси составига кирган Гарри Отт бор эди.

Юксак мартабали меҳмонларнинг келиши муносабати билан қуролли кучларнинг уч тури — пиёда аскарлар, учувчилар, денгизчилардан иборат фахрий қоровул саф тортиб турди.

Соат 12 да самолёт ерга қўнди.

Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин, Ю. В. Андропов, А. А. Громико, В. В. Гришин, К. Ф. Катушев ўртоқлар самолёт зинапоялари олдига келиб, Э. Хонеккер, В. Штоф, Х. Зиндерман ўртоқларни, ГДР партия-давлат делегациясининг бошқа аъзоларини қардошларча, самимий табрикладилар.

Азиз меҳмонларга гулдасталар тақдим этилди. Фахрий қоровул бошлиғи ГДР партия-давлат делегациясининг бошлиғи Э. Хонеккерга рапорт берди. ГДР ва Совет Иттифоқининг давлат гимнлари янгради.

Л. И. Брежнев билан Э. Хонеккер ўртоқлар фахрий қоровул сафлари олдидан ўтдилар. Аэродромга келган пойтахт меҳнаткашларининг вакиллари Л. И. Брежнев билан Э. Хонеккер ўртоқларни, ГДР ва Совет Иттифоқининг бошқа партия ва давлат раҳбар арбобларини қизғин қарсаклар билан табрикладилар. Ҳар иккала мамлакат халқлари билан дўстлик шарафига, КПСС билан ГБСП шарафига табрик сўзлари айтилди.

Тантанали кутиб олиш маросими охирида фахрий қоровул саф тортиб ўтди.

Э. Хонеккер, В. Штоф, Х. Зиндерман ўртоқлар Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин ўртоқлар билан биргаликда, ГДР партия-давлат делегациясининг бошқа аъзолари мотоциклчилар фахрий эскорти кузатиб борган ҳолда автомашиналарда Кремлдаги резиденция томон йўл олдилар. Москваликлар азиз меҳмонлар ўтиб борган пойтахт кўчалари ва майдонларида уларни самимий табриклаб турдилар. Кўчалар ва майдонлар ҳар иккала қардош мамлакатнинг давлат байроқлари ҳамда Совет Иттифоқи билан ГДР халқлари ўртасидаги мустаҳкам дўстлик шарафига табрик сўзлари ёзилган транспарантлар билан безатилган эди.

(ТАСС).

Суратда: аэродромда кутиб олиш пайти. (ТАСС—ЎзТАГ).

1975 5.200.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 6 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Областлар	Бир кунда	мавсум бошидан	шу жумладан машинада: бир кунда	шу жумладан машинада: мавсум бошидан
Андижон	2,43	80,36	3,12	51,96
Фарғона	2,00	68,65	2,44	32,06
Тошкент	3,94	67,54	4,39	66,15
Қашқадарё	1,87	67,15	1,73	38,49
ҚҚ АССР	2,92	66,20	3,06	44,43
Сурхондарё	2,61	66,06	3,26	59,24
Наманган	3,05	62,20	3,52	46,31
Хоразм	2,37	61,46	1,82	29,26
Самарқанд	2,45	52,89	2,11	26,19
Бухоро	1,16	52,79	0,33	9,49
Жиззах	3,20	51,72	3,07	51,91
Сирдарё	5,00	48,16	5,91	49,94
Республика бўйича:	2,62	63,12	2,91	42,24
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Наманган	4,18	97,08		
Бухоро	1,54	65,14		
Сурхондарё	2,44	52,95		
Қашқадарё	1,76	49,23		
Республика бўйича:	2,27	53,98		

СССР МОЛИЯ МИНИСТРЛИГИ ВА СССР ДАВЛАТ БАНКИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг топшириғига мувофиқ СССР Молия министрлиги ва СССР Давлат банки 1948 йилги 2 процентли давлат заёми облигацияларининг 1 миллиард сўмдан иборат қийматини тўлаш иккинчи тиражи 1975 йил 7 октябридан 9 октябргача Москвада ўтказилади, деб белгилади. Қийматини тўлаш тиражининг расмий жадвали 1975 йил 26 октябрда марказий газеталарда эълон қилинади, қийматини тўлаш тиражида чиққан облигациялар ҳақи 1975 йил 27 октябрдан тўлана бошлайди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» СУҲБАТИ

XXIV СЪЕЗДДАН—XXV СЪЕЗДГАЧА

БОШ ВАЗИФАНИНГ ҲАЛ ЭТИЛИШИ

ПАРТИЯ XXIV СЪЕЗДИ ТОМОНИДАН ҚЎЙИЛГАН ТЎҚҚИЗИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКДАГИ БОШ ВАЗИФА — СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ ФАРОВОНЛИГИНИ ОШИРИШ ВАЗИФАСИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНЛИГИ ҲАҚИДА ҲИКОЯ ҚИЛАМИЗ

> «Ижтимоий ишлаб чиқаришни тўхтовсиз ўстириш, халқ турмуши моддий ва маданий даражасининг ўсиши қишлоқ хўжалигини тез ривожлантириш, халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва аҳолига хизмат кўрсатиш соҳаларини ривожлантириш асосида халқнинг турмуш даражасини янада анча юксалтириш таъминлансин».
>
> (КПСС XXIV съездининг тўққизинчи беш йилликка доир Директиваларидан).

Янги ховли тўйлари ўтказилди. Болалар янги мактабга қатнай бошладилар. Хонадонга янги телевизор олиб келинди. Маиший хизмат кўрсатиш устахонаси, магазин, касалхона, поликлиника, клуб, кутубхона, дорихона очилди. Ҳамма нарса янги... Улар кеча шу ерда барпо қилинган бўлса, бугун бошқа жойда тикланди, эртага учинчи жойда янги иморат фойдаланишга топширилади. Буларнинг ҳаммаси кундалик ишлар одат тусига кириб қолган фактлар бугунги кунимизнинг ифодаси. Янги уй-жой, магазин ёки клуб бундан икки-уч йил аввал планлардагина бўлганлигини мулоҳаза қилиш, ўйлаб кўришга, эсга олишга ҳамиша ҳам вақт топилавермайди. Бошқача айтганда, лойиҳалардаги ва планлардаги ўша режалар амалга ошди. Бундай янгиликлар аллақачон рўёбга чиққанлигини кўпинча ўйлаб ҳам кўрмаймиз. Л. И. Брежнев Бауман сайлов округида меҳнаткашлар билан учрашувда сўзлаган нутқида: «Кундалик юмушлар, икир-чикир ишлар билан ўралашиб қолиб, биз баъзан эрим фактларни ва атрофимизда содир бўлаётган ҳодисаларни умумлаштиришга улгурмаяпмиз», деган эди.

Янгилик ифодаси бўлган фактлар кўп. Ҳаммаси жамланиб, мулоҳаза этилиб, умумлаштирилиб кўрилса, улар биз қандай ишлаётганлигимиз ва яшаётганлигимиз ҳақида ҳикоя қилади.

Мамлакатимиз бойлиги, унинг мулки барчанинг ва ҳар бир кишининг меҳнати билан барпо қилинмоқда. Беш йилликнинг бош вазифаси — «социалистик ишлаб чиқаришни юксак суръатлар билан ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш, фан-техника тараққий эттириш ва меҳнат унумдорлигини ўстиришни жадаллаштириш негизида халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини анча юксалтиришни таъминлашдан иборат».

Тўққизинчи беш йиллик якунланиш босқичига кирди. Экономиканинг барча тармоқларида катта ҳажмдаги ишлар бажарилди. Мусобақа қатнашчиларининг ғайрат-шижоати билан Ўзбекистон саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш умумий ҳажмини ошириш бўйича тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этди. Далаларда 5 миллион 200 минг тонна пахта учун кураш бормоқда. Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессиясида таъкидлаб ўтилганидек, пахта тайёрлаш беш йиллик плани 2 миллион тонна ортиғи билан бажарилади.

Буларнинг ҳаммаси — давлат бахт-саодати йўлида халқ меҳнат шижоатининг натижалари. Давлатимиз меҳнаткашларга, аҳолига нималар берди? «Совет Ўзбекистони» мухбирининг бу саволига Ўзбекистон Марказий статистика бошқармасида — бошқарма бошлиғининг ўринбосари Ю. Икромов, йиғма ишлар бўлимининг иқтисодчилари А. Винокурцева, Н. Овчинникова, Г. Илиади жавоб бердилар.

Қалин папкага юзлаб маълумотлар тўпланган. Улар навбатдаги статистик йилноманинг материаллари бўлиб, улар ҳали ишлаб чиқилиши керак. Уни бепоён рақамлар океанига ўхшатиш мумкин. Шу рақамларнинг ҳар бири коллектив меҳнатининг, ана шу меҳнат самарасининг натижалари.

Даставвал, коллектив меҳнатининг энг асосий, энг муҳим натижаси янги вужудга келтирилган қиймат — миллий даромад ҳақида икки оғиз сўз. У натурал буюм шаклида ишлаб чиқариш воситаларини қайта ишлаб чиқаришдан иборат бўлиб, улар ишлаб чиқаришнинг ўзини кенгайтиришга, резервларни кўпайтириш ва шахсий истеъмол буюмларини кўпайтиришга мўлжалланади. Мана биргина мисол: тўққизинчи беш йилликнинг тўрт йили мобайнида республикамизнинг **миллий даромади 1970 йил даражасига нисбатан беш йиллик план мўлжаллари бўйича 26 процент ўрнига 34 процент ўсди. Беш йилликнинг якунловчи йилида миллий даромад планда кўзда тутилган 6,9 процент ўрнига ўтган йилдагига қараганда 7,6 процент кўпайди.**

Миллий даромаднинг бир қисми меҳнатга ҳақ тўлаш фондидан ташқари, социалистик жамият аъзоларининг эҳтиёжларини бепул ёки имтиёзли асосларда қондиришга мўлжалланади. Миллий даромаднинг ана шу қисми ижтимоий истеъмол фондларини ташкил этади. Мактабларда бепул ўқитиш, касалхоналарда даволаш, малака ошириш курслари, навбатдаги отпускалар ҳақини тўлаш, санаторий ёки дам олиш уйларига бепул ё бўлмаса имтиёзли шартлар билан йўлланмалар бериш, шунингдек, пенсиялар, нафақалар, стипендиялар ва бошқа жуда кўп сарф-харажатлар ижтимоий истеъмол фондлари ана шулардан иборат. 1973 йилда тўловлар ва имтиёзлар умумий суммасининг 42 процентдан кўпроғини пул тўловлари ташкил этди. Беш йиллик мобайнида ижтимоий истеъмол фондлари 40 процент ортиши керак. **Беш йилликнинг тўрт йилида ижтимоий истеъмол фондлари 35 процент — 1970 йилдаги 2.290 миллион сўмдан 1974 йили 3.089 миллион сўмгача кўпайди.** Тўрт йилда ана шу харажатларнинг ярмидан кўпроғини республикамиз икки тармоққа — 4.281 миллион сўмни маориф ва маданий-оқартув ишларини ривожлантиришга, 1.805 миллион сўмни соғлиқни сақлаш ҳамда жисмоний тарбия ишларига сарфлади.

1970 йилда ижтимоий истеъмол фондлари ҳисобидан тўловлар ва имтиёзлар аҳоли жон бошига 192 сўмни ташкил қилган бўлса, 1974 йилда 229 сўмга етди. Шу йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг олти ойидагига қараганда аҳолига ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган тўловлар ва имтиёзлар 7 процент ортди ҳамда 1.625 миллион сўмни ташкил этди.

Мамлакатимизнинг бутун тараққиёти тарихи, коммунистик қурилиш практикаси бизнинг улуғвор планларимиз реаллигини исботлаб берди. Партия режалари амалга ошмоқда! КПСС XXIV съезди Директиваларида мана бундай дейилган: «Уй-жой қурилишини янада ривожлантириш ва турар-жой биноларининг ободончилигини ошириш асосида аҳолининг уй-жой шароити яхшилансин». Бу программа давлат моддий ресурслари асосида бажарилди. **Мана, унинг натижаси: тўрт йил мобайнида республикада умумий майдони салкам 21 миллион квадрат метр бўлган 345 минг шинам квартиралар барпо қилинди.** 257 минг квадрат метрдан ортиқ уй-жой бинолари кооператив йўли билан фойдаланишга топширилди. Ўзбекистонда шу йилнинг бошида бундай кооперативлардан 30 таси бўлиб, уларда 2.200 киши аъзо эди. Бу йил қарийб 83 минг квартира фойдаланишга топширилди. Бутун тўрт йил ичида шаҳар ва қишлоқ аҳолисидан 2.215 минг киши янги квартира олди ёки уй-жой шароитларини яхшилади. Шунингдек, улар давлатдан бериладиган қарзлар ёрдамида шахсий уй-жойлар қуриб олди. Бу, Ўзбекистондаги аҳолининг ҳар олти кишидан бири шароити яхшиланган янги уйларга кўчиб кирди, демакдир.

1970 йилда республикада 1.050 мингта газлаштирилган квартира бўлса, ўтган йилнинг охирига келиб улар бир ярим миллионтадан ошиб кетди. Шу йилнинг олти ойида эса «зангори олов» яна қарийб 62 минг квартирада хизмат қила бошлади. 1970 йилда 37 шаҳар ва посёлкада водопровод хизматидан фойдаланилган бўлса, ўтган йили бундай шаҳар ва посёлкалар 53 тага етди. Водопровод тармоқлари 724 километр узайтирилди. Тўрт йил мобайнида водопроводлар орқали аҳолига ва халқ хўжалигига 2,8 миллиард куб метр ичимлик сув етказиб берилди.

Меҳнаткашларнинг обод квартиралар билан таъминланиши — давлат ғамхўрлигининг бир қисми, холос. Яна бунга болалар ҳақидаги ғамхўрлик, меҳнаткашлар саломатлигини муҳофаза қилиш юзасидан амалга оширилаётган тадбирлар, уларнинг дам олиши ва бошқалар кўпгина ғамхўрликлар ҳақида ҳам гапириш мумкин. Мана шу мақсадлар учун йилдан-йилга мамлакатимиз миқёсида кўплаб маблағлар ажратмоқда. Саккизинчи беш йилликда 14.753 ўринли янги касалхоналар фойдаланишга топширилган бўлиб, бу, йилига ўртача 30)(ўринли касалхона қурилганлигини таъкидлайди. Тўққизинчи беш йилликда касалхоналар қуриш кўпайди. **Тўрт йил мобайнида 12.984 ўринли — йилига ўртача 3.246 ўринли касалхоналар ишга туширилди.** Республикада беш йиллик охирига келиб, касалхоналардаги ўринлар сони 142 мингтага етади. Бу, беш йиллик планда кўзда тутилганидан тўрт минг ўрин кўпдир. 1970 йили ҳар ўн минг кишига турли мутахассисликдаги 20 та врач тўғри келган бўлса, бу йил уларнинг сони 25 тага етади. Шунча аҳоли сонига 1970 йилда АҚШда 20 врач, Францияда 18 ва Японияда 15 врач тўғри келар эди.

Ўзбекистон — серфарзанд республика. Бу ерда туғилиш асосан бир маромда давом этмоқда. 1970 йилда ҳар минг киши ҳисобига янги туғилган 33,6 фарзанд тўғри келган бўлса, 1972 йили 33,2 ўғил-қиз туғилди. Бу, бутун мамлакат миқёсидаги ўртача кўрсаткичлардан икки баравар юқоридир. Бундай ўсиш республика планларида кўзда тутилган. Мактабгача болалар муассасалари қурилиши беқиёс тус олди. 1970 йили 5.232 ўринли болалар боғча ва яслилари бўлса, ундан кейинги йили ўринлар 13.500 тага етди. Беш йилликнинг якунловчи йилида кичкинтойлар учун 23.600 ўринли янги муассасалар қурилиши кўзда тутилган. Бутун беш йил мобайнида мактабгача болалар муассасаларидаги ўринлар сони 109,5 мингта кўпаяди.

1. Ижтимоий жамоат фондларидан тўловлар ва имтиёзлар.

(1975 йил олти ойида, миллион сўм ҳисобида).

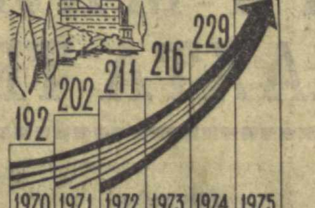

2. Ижтимоий истеъмол фондларидан аҳоли жон бошига тўловлар ва имтиёзлар (сўм ҳисобида).

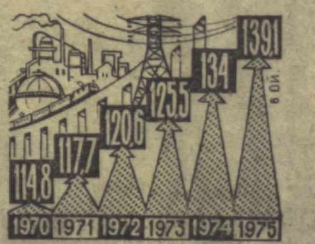

3. Ўртача ойлик маош — сўм ҳисобида (1975 йил олти ойида).

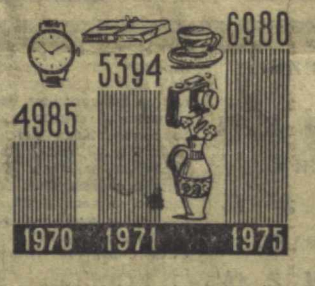

4. Товар оборотининг ўсиши (миллион сўм ҳисобида).

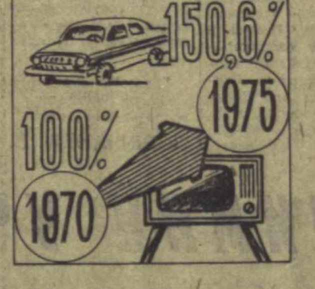

5. Аҳоли пул даромадларининг ўсиши (процент ҳисобида).

Республика мактаблар қурилиши планини ҳам орттириб бажармоқда. Беш йиллик мобайнида 357 минг ўқувчига мўлжалланган мактаблар қурилади. Бу, пландаштирилганидан 34 минг ўрин зиёддир. Фақат шу йилнинг ўзида 106 минг ўқувчига мўлжалланган янги мактаб бинолари қуриб тамомланади.

Ўтган йиллар давомида аҳолига маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш борасида ҳам анчагина ишлар қилинди. Шаҳарлар, посёлкалар, қишлоқларда шу йилнинг бошида 16.153 маиший хизмат кўрсатиш корхонаси мавжуд бўлиб, бу 1973 йилдагидан 2.728 та кўпдир. Агар саккизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида аҳолига 131,2 миллион сўмлик хизмат кўрсатилган бўлса, ўтган йили бундай хизмат 231 миллион сўмга етди ва бу 75 процент ортиқдир. Кишилар айниқса қишлоқ жойларида маиший хизмат кўрсатиш корхоналаридан кенг фойдаланадиган бўлиб қолдилар. 1970 йили шаҳарда яшовчи аҳоли жон бошига 17 сўмлик хизмат кўрсатилган бўлса, қишлоқ жойларда 7 сўмни ташкил қилган эди. Ўтган йили эса бу рақамлар шаҳарда 22 ва қишлоқда 14 сўмни ташкил этди.

Турмуш ва маиший шароитнинг яхшиланиши натижасида дам олиш учун кўпроқ вақт қолмоқда. Булар ҳам бизнинг планларимизда кўзда тутилган. Республика маданий-оқартув муассасалари қурилиши бўйича катта программадаги ишларни бажармоқда. Тўрт йил ичида 29.600 ўринли 62 та кинотеатр қурилди, шаҳарларда 70 та маданият уйи ва клубларнинг эшиклари очилди. Айниқса, колхоз-совхозларда маданий-оқартув муассасалари қурилиши кенгаймоқда. Колхоз ва совхозларда тўрт йил мобайнида 327 та маданият уйи ва клублар ишга туширилди.

КПСС XXIV съезди аҳоли даромадлари соҳасида социал тадбирларнинг кенг программасини белгилади. Унда: «аҳоли жон бошига тўғри келадиган даромадлар тахминан 30 процент кўпайтирилсин, бунда аввалгидек меҳнатга яраша ҳақ тўлаш аҳоли даромадларини кўпайтиришнинг асосий манбаи бўлиб қолиши лозимлиги назарда тутилсин» деб кўрсатилди. Белгиланган программа муваффақиятли бажарилмоқда. Ижтимоий ишлаб чиқариш фондларидан қилинадиган харажатлар кўпайди, иш ҳақи ҳам ортди. Республикада ўртача ойлик иш ҳақи 1970 йилда 115 сўмни ташкил этган бўлса, ўтган йили 134 сўмга етди. Саноатда шу давр ичида ўртача иш ҳақи 19 процент ўсди — 124 сўмдан 147 сўмга етди, қишлоқ хўжалигида 23 процент кўпайди, 98 сўмдан 121 сўмга етди.

Даромад қанчалик юқори бўлса шахсий эҳтиёжлар, хўжалик, маиший, маданий эҳтиёжларни қондириш учун харажат ҳам шунчалик кўпроқ бўлади. Бу масала ҳам партия XXIV съезди Директиваларида кўзда тутилган «...Аҳоли реал даромадлари кўпайишини таъминлаш учун товар ресурслари анча кўпайтирилсин, бозорга юқори сифатли молларнинг зарур турлари кўпроқ чиқарилсин...». Давлат ва кооператив чакана савдосида ҳамда умумий овқатланиш системасида товар оборотининг, ўсиб бораётганлиги бу вазифанинг бажарилаётганлигидан далолат бермоқда. 1970 йилда товар обороти 4.985 миллион сўмликни ташкил қилган бўлса, ўтган йили 6.677 миллион сўмликка етди. Бу, 34 процент ўсишни кўрсатиб турибди. Шу йилнинг олти ойи мобайнида чакана товар обороти ўтган йилнинг ярим йилидагига қараганда 8,7 процент ўсди ва 3.428 миллион сўмликни ташкил этди. Ҳар бир оила озиқ-овқат ва товарларни кўпроқ сотиб оладиган бўлиб қолди. Статистика мана бундай далиллардан гувоҳлик беради: 1970 йилда ҳар 100 оила ҳисобига 48 телевизор тўғри келган бўлса, 1974 йили 68 телевизор тўғри келди. Шу йилларда соатлар харид қилиш 348 ва 445 тага тўғри келади, холодильниклар 37 ва 56, кир ювиш машиналари 36 ва 46, велосипедлар, мотоцикллар ва мотороллерлар 66 ва 85 тага етди. Шу йилнинг бошида Ўзбекистонда ҳар минг киши ҳисобига 839 соат, 129 телевизор, 105 холодильник, 85 кир ювиш машинаси тўғри келди.

Тўрт йил мобайнида савдо ва умумий овқатланиш корхонаси тармоқлари анча кенгайди. Улар 31.572 тага етди. Бу эса саккизинчи беш йилликнинг охирги йилидагига қараганда 2.832 та кўпдир. Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашлари савдо тармоқларидан ўтган йили 467 миллион сўмлик гўшт ва колбаса маҳсулотлари, 96 миллион сўмлик сут ва сут маҳсулотлари, 26,4 миллион сўмлик балиқ, 144,4 миллион сўмлик қанд-шакар, 264 миллион сўмлик кондитер маҳсулотлари, 102 миллион сўмлик чой, 531 миллион сўмлик ип газлама, жун ва шойи газламалар, 554 миллион сўмлик кийим-кечак, 359 миллион сўмлик трикотаж, 334 миллион сўмлик пойафзал, 48,6 миллион сўмлик ойна, чинни ва фаянс идишлар сотиб олдилар.

Тўққизинчи беш йиллик мобайнида мамлакатимиз автомобиль саноатининг қудрати ортди. Бу эса аҳолининг эҳтиёжини тўлароқ қондиришга имкон берди. 1970 йили республикада аҳолига 3.096 та енгил автомобиль, 1971 йилда 6.643 та, 1972 йилда 15.825 та, 1973 йилда 24.084 та, 1974 йилда 34 мингтадан кўпроқ енгил автомобиллар сотилди.

Шу билан бирга, республика Марказий статистика бошқармаси аҳолининг айрим буюмларга бўлган талаби ҳали қондирилмаётганлигини таъкидлайди.

Аҳоли даромадларининг даражаси ортиб бораяпти. Республика омонат кассаларидаги жамғармалар ҳам кўпаймоқда. Ўн йил аввал сақланаётган омонат ўртача 250 сўмни ташкил қилган бўлса, орадан беш йил ўтгач 538 сўмга етди. Ўтган йили эса 707 сўмга тўғри келди. Аҳолининг барча омонатлари кейинги тўрт йилда 934 миллион сўмдан 1.530 миллион сўмга етди. Эндиликда олти ой ичида ўтган йилнинг шу давридагига қараганда омонатлар 10 процент ортди. Омонат сақловчилар эса 6 процент кўпайди.

Рақамлар меҳнаткашларнинг турмуш фаровонлиги даражаси ортиб бораётганлигини, бунга халқ меҳнати билан, партия планларини амалга ошираётганлиги туфайли эришилмоқда. Лекин, Л. И. Брежнев Бауман сайлов округи меҳнаткашлари билан учрашувда айтганидек: «Бу гапдан — биздаги ҳамма ишлар кўнгилдагидек бораётир деган хулоса келиб чиқмаслиги ўз-ўзидан равшан. Камчиликлар ҳам, қийинчиликлар ҳам бор. Партия Марказий Комитети билан ҳукумат шу камчилик ва қийинчиликларни кўриб турибдилар, кадрларимизни, шаҳарлар ва қишлоқларимиздаги меҳнаткашларнинг кенг оммасини шу камчилик ва қийинчиликларни тугатишга сафарбар қилмоқдалар».

Тўққизинчи беш йиллик план ва мажбуриятларини муваффақиятли адо этиш учун, КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа тўлқини авж олиб бораётганлиги — камчиликларга қарши, кам сарф-харажат қилиб халққа кўпроқ юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун кураш кучаяётганлигидан далолат беради. Буларнинг ҳаммаси асосий мақсадга — совет кишиларининг моддий фаровонлигини янада юқори даражага кўтаришга қаратилган.

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 6 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — мавсум бошидан буён, учинчи стун — шу жумладан машинада терилган пахта

АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Бўз	103,10	66,32
Избоскан	95,63	76,64
Ленин	89,61	33,88
Пахтаобод	86,36	60,61
Хўжаобод	83,88	32,51
Комсомолобод	80,89	101,89
Марҳамат	76,74	47,14
Андижон	75,61	24,41
Москва	75,39	41,91
Жалолқудуқ	74,22	48,19
Балиқчи	72,75	54,93
Қўрғонтепа	68,37	49,12
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Ленинград	84,43	58,98
Киров	82,26	51,04
Қува	76,61	27,84
Ўзбекистон	75,81	51,32
Бувайда	68,43	23,75
Фрунзе	67,89	54,17
Охунбобоев	67,40	23,26
Фарғона	65,02	11,21
Бағдод	59,75	8,81
Тошлоқ	59,30	19,60
Риштон	57,10	8,52
Қувасой шаҳри	55,17	9,91
Олтиариқ	55,15	28,49
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Қуйи Чирчиқ	92,23	100,13
Юқори Чирчиқ	85,79	94,55
Янгийўл	70,31	44,88
Оққўрғон	65,17	62,87
Ўрта Чирчиқ	64,65	70,70
Бекобод	62,22	56,62
Пискент	62,03	56,54
Бўка	61,73	56,35
Чиноз	55,28	44,07
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Шаҳрисабз	95,45	66,55
Яккабоғ	79,43	54,39
Қарши	72,74	43,39
Китоб	70,12	27,41
Нишон	68,47	51,00
Қамаши	63,04	34,01
Чироқчи	62,49	15,78
Ғузор	60,02	18,36
Ульянов	56,81	42,85
Косон	45,92	14,40
ҚҚАССР		
Тўрткўл	74,37	34,51
Беруний	70,49	38,41
Хўжайли	70,30	51,65
Шуманай	67,60	55,34
Нукус	65,83	46,33
Амударё	64,99	43,08
Қўнғирот	63,07	44,32
Кегайли	61,02	50,64
Тахтакўпир	60,34	47,45
Ленинобод	58,22	52,81
Чимбой	54,22	38,79
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Сариосиё	82,15	75,36
Денов	78,01	72,20
Шўрчи	68,23	61,71
Ленин йўли	63,06	63,88
Жарқўрғон	58,48	26,51
Шеробод	56,59	55,11
Гагарин	55,48	62,83
Термиз	53,25	34,18
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Тўрақўрғон	72,00	44,50
Задарё	66,64	60,96
Янгиқўрғон	65,90	41,28
Поп	65,60	51,42
Норин	62,77	62,51
Учқўрғон	61,15	74,98
Наманган	60,66	56,45
Уйчи	59,04	17,51
Чуст	58,00	—
Косонсой	48,59	—
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Хонқа	69,03	39,83
Гурлан	63,87	33,74
Боғот	63,15	29,26
Қўшкўпир	62,21	32,09
Шовот	60,97	25,78
Янгиариқ	59,30	27,29
Хазорасп	59,28	23,90
Урганч	58,41	33,28
Хива	55,70	14,40
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Иштихон	60,49	37,55
Пахтачи	59,83	36,99
Нарпай	58,61	36,11
Каттақўрғон	57,58	27,55
Хатирчи	51,59	10,52
Жомбой	49,65	26,96
Пастдарғом	48,77	19,23
Пайариқ	47,89	19,27
Оқдарё	47,66	29,76
Булунғур	36,57	16,35
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Олот	81,34	54,73
Қоракўл	76,13	48,82
Бухоро	59,58	4,47
Свердлов	59,12	4,36
Ромитан	56,36	3,28
Коган	56,06	10,56
Ғиждувон	49,02	—
Вобкент	44,79	7,13
Қизилтепа	42,60	—
Шофиркон	41,64	1,06
Навоий	31,14	0,14
ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ		
Жиззах	58,61	34,66
Ғаллаорол	58,16	9,95
Дўстлик	52,23	59,32
Октябрь	51,31	53,75
Мирзачўл	50,69	57,37
Пахтакор	44,69	50,82
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Ховос	75,45	85,60
Оқолтин	52,92	65,20
Ворошилов	51,85	46,50
Ильич	50,83	60,95
Гулистон	48,95	47,64
Сирдарё	47,52	38,28
Боёвут	32,08	29,28

ДОН—ДАВЛАТГА!

Республикамиз областларида дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 6 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — мавсум бошидан буён топширилган дон; учинчи стун — бир кунда (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

Андижон	104,7	1,1
Фарғона	92,9	—
Самарқанд	89,6	1,0
Тошкент	80,5	2,9
Сурхондарё	73,1	1,3
Қашқадарё	71,0	0,2
Наманган	64,9	0,1
Сирдарё	59,7	0,1
ҚҚ АССР	46,3	2,6
Хоразм	40,1	2,6
Жиззах	36,3	—
Бухоро	32,8	—
Республика бўйича:	62,0	1,3

ОЛИМЛАРГА ВАТАН МУКОФОТЛАРИ

Совет фанини ривожлантиришдаги хизматлари учун ва СССР Фанлар академиясининг 250 йиллиги муносабати билан Ватаннинг юксак мукофотларига сазовор бўлган олимлар орасида фан докторлари ва кандидатлари, СССР Фанлар академияси муассасалари ва ташкилотларининг ходимлари бор.

Мукофотланганларнинг катта бир группасига 4 октябрь куни Кремлда Ленин ордени, Октябрь революцияси, Меҳнат Қизил Байроқ, Халқлар дўстлиги, «Ҳурмат белгиси» орденлари, «Шавкатли меҳнати учун» ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медаллари топширилди.

Академик А. П. Александров, космик тадқиқотлар институти директорининг ўринбосари Ю. К. Ходарев, юқори ҳароратлар институтининг бўлим мудири Б. Я. Шумяцкий, П. Н. Лебедев номидаги физика институтининг кичик илмий ходими В. Н. Очкин ва бошқалар мукофотланганлар номидан сўзга чиқдилар. Улар олимларга катта эътибор берилаётганлиги учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президумига, Совет ҳукуматига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежневга қизғин миннатдорчилик билдирдилар ҳамда бутун кучимиз, билимимиз ва тажрибамизни Ватанга, коммунизм қурилишига сарфлаймиз, жонажон партиянинг XXV съездини муносиб нишонлаймиз, деб ишонтирдилар.

Орден ва медалларни топширган СССР Олий Совети Президумининг аъзоси В. И. Конотоп мукофотланганларни самимий табриклади.

• • •

5 октябрда Кремлда СССР Фанлар академиясининг Ленинград, Новосибирск, Свердловск ва бошқа илмий марказларидаги, барча иттифоқдош республикалардаги академикларидан ва мухбир аъзоларидан катта бир группасига Совет Иттифоқи орденлари топширилди. Олимлар совет фанини ривожлантиришдаги хизматлари учун ҳамда СССР Фанлар Академиясининг 250 йиллиги муносабати билан шу юксак мукофотга сазовор бўлдилар.

Мукофотларни СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, РСФСР Олий Совети Президумининг Раиси М. Я. Яснов топширди. У олимларни қизғин ва самимий муборакбод қилди ва уларга сиҳат-саломатлик, шахсий бахт-саодат ҳамда социалистик Ватанимизнинг равнақи йўлидаги фаолиятларида янги ижодий муваффақиятлар тилади. Академиклардан А. Б. Жуков, В. Д. Садовский, Н. А. Шило, А. Л. Яншин, СССР Фанлар Академиясининг мухбир аъзолари В. А. Крат, Г. Л. Химич ва бошқалар мукофотланганлар номидан сўзлаб, совет фанини ривожлантириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганликлари учун Коммунистик партия билан Совет давлатига қизғин миннатдорчилик изҳор қилдилар. (ТАСС).

ПРОТОКОЛ ИМЗОЛАНДИ

3 октябрь куни Тошкентда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзоси бўлган мамлакатлар ва Югославия савдо палаталари раислари XV кенгашининг қўшма протоколи имзоланди.

Савдо палаталарининг раҳбарлари шу муассасаларнинг Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишлаб Хельсинкида бўлиб ўтган кенгашда қабул қилинган якунловчи актдан келиб чиқувчи бир қанча масалаларни кўриб чиқдилар. Социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини амалга ошириш ва оммалаштиришга кўмаклашишга, халқаро виставкалар ташкил қилишга, савдо палаталарининг нашриёт фаолиятига ва уларнинг халқаро ташкилотлар билан бундан буёнги ҳамкорлигига доир бир қанча масалалар ҳамда бошқа масалалар муҳокама қилинди.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзоси бўлган мамлакатлар ва ЮСФР савдо палаталари раисларининг навбатдаги XVI кенгашини келгуси йилнинг октябрида Болгария Халқ Республикасида ўтказиш мўлжаллаб қўйилди.

ШАҲАР — ҚИШЛОҚҚА

ЯНГИ АППАРАТЛАР

Ҳамкорлик, ижодий изланишларнинг якунлари ғоятда самарали бўлади. Корхона коллективининг бу галги интилиши ҳам шундай натижа берди. «Чирчиқсельмаш» заводининг коллективи конструкторлар билан ҳамкорликда яна бир серунум аппаратнинг яратилишига муяссар бўлишди. Бунинг натижасида корхона ишчилари илгаригисидан тамоман фарқ қиладиган ажойиб культиваторларни ишлаб чиқара бошладилар. Бундай янги культиваторлар далаларга ва эгатларга ўғит сепадиган аппаратлар билан таъминланди.

Яқинда янги культиваторларни синовдан ўтказиш маросими бўлди. Корхона мутахассислари томонидан яратилган ва культиваторларга ўрнатилган янги аппарат ҳамма томондан синаб кўрилгач, бу чинакам ихтиро деб топилди. Чунончи, ғўзага ишлов берадиган ҳар қандай машинада — тупроқни юмшатадиган культиваторда ҳам, шунингдек, чизель культиваторда ва ўғитловчи культиваторда ҳам ўғитнинг нормал ёки намиққан бўлишига қарамай, ўғитлар бир меъёрда ерга тушиши таъмин этилган.

Яна шу нарса қувончлики, экиннинг ривожланиш ҳолатига қараб ўғит солиш нормасини ўзгартириб туриш имкониятн ҳам яратилди. Чунки, автомат аппаратнинг янги иш органи бўлмиш айланма ўғит ташлагич механизми ана шу ишни бажаришга мўлжалланган.

Аппаратда очиладиган бункер ҳам бор. Бу эса уни зарур вақтда тозалаб туриш ва етарли ўғит билан тўлдириб бориш учун қулайликлар туғдиради.

Бундан ташқари, бункернинг ҳажми илгариги бункерларникига нисбатан деярли икки баравар кенгайтирилган. Бу эса иш унуми учун янги имкониятлар яратади.

Булардан кўриниб турибдики, янги хил культиватор аппаратлар яратиш билан пахтакор механизаторларнинг унумли ишлашлари учун тағин ҳам кенг майдон очилди.

КПСС XXV съездини янгидан-янги зафарлар билан кутиб олишга бел боғлаган «Чирчиқсельмаш» заводининг фидокор коллективи бундай янги аппаратлар ўрнатилган культиваторлар ишлаб чиқариш учун зўр ғайрат билан киришмоқда. Машинасозлар келгуси йилнинг ўзида 16 минг культиваторга «АТУ» маркали янги ўғит сепувчи автоматлар тайёрлаб беришга қарор қилдилар. Бундай культиваторлар фақат республикамиз деҳқонлари учун эмас, балки, мамлакатимизнинг барча пахтакор хўжаликларига ҳам кўплаб юборилади.

Янги аппаратларни бошқа экинларни ўғитлашда ҳам ишлатишга мослаш учун яна изланишларга киришилди.

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИ ИШ УСТИДА

ҲАМКОРЛИК КЕНГАЙМОҚДА

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши радиотехника электроника саноати доимий комиссияси 8-секциясининг ўнинчи мажлиси Тошкентда ўз ишини тамомлади.

Секция мажлисида Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Социалистик Республикаси, Совет Иттифоқи, Чехословакия Социалистик Республикаси, шунингдек Югославия Социалистик Федератив Республикасининг делегациялари қатнашдилар.

5 октябрь куни мажлис қатнашчилари имзолаган протоколда ярим ўтказгич приборлар ва интеграл микросхемалар ишлаб чиқаришнинг группа ихтисослашуви ва кооперациялашувини кенгайтириш тадбирлари кўзда тутилди. Протоколда таъкидлаб ўтилганидек, бунга Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасида кўп томонлама битимлар тузиш йўли билан эришилади. Мажлис қатнашчилари 1976—1980 йилларга мўлжалланган қўшма планни белгиладилар, бошқа бир қанча масалаларни муҳокама қилдилар.

(ЎзТАГ).

СССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ 250 ЙИЛЛИГИГА

ИЛМ САРЧАШМАСИ

ЖАҲОН фанининг йирик марказларидан бири, мамлакатимизнинг олий илмий муассасаси, совет фани штаби—СССР Фанлар академияси ташкил топган куннинг 250 йиллиги шонли сана сифатида кенг нишонланмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев «Биз Фанлар академиямиз билан фахрланамиз. Партия ва халқимиз ҳамиша эътибор бериб, ғамхўрлик қилаётган Фанлар академиямиз мамлакатимизга, жаҳон цивилизациясига фидокорона ва садоқат билан хизмат қилмоқда»,— деган эди.

Бугунги кунда биз бутун жаҳонга маълум ва машҳур бўлган М. В. Ломоносов, И. М. Сеченов, Н. И. Лобачевский, П. Л. Чебишев, А. А. Марков, С. А. Чаплигин, В. М. Северин, М. А. Зинин, В. В. Петров, Т. Н. Лебедев, Н. И. Пирогов, В. И. Даль, А. П. Карпинский, И. П. Павловларнинг номини зўр ҳурмат билан тилга оламиз. Уларнинг фан соҳасидаги улкан ва самарали хизматларини илмдаги жасорат деб айтишга тўла ҳақлимиз. Чунки улар реакцион ҳукумат сиёсатига бўй эгмадилар. Бу каби алломаларнинг номи чор Россиясидан ташқарига маълум бўлиб, рус фанининг энг яхши вакиллари чет эл академиялари ва илмий жамиятларига аъзо қилиб сайландилар. Шунга қарамай чор Россияси шароитида илмий тадқиқотларни кенг кўламда ўтказиш ва уларни тараққий эттириш мумкин эмас эди.

Инқилобга қадар фанлар академияси (Россия ҳукуматининг олий органи — сенат буйруғига кўра, 1724 йилнинг 8 февралида ташкил этилган) қарамоғида унча катта бўлмаган бир қанча лаборатория ва музейлар бўлиб, бирорта ҳам йирик илмий-тадқиқот институти йўқ эди. 1917 йилда ходимларнинг умумий сони 220 киши бўлиб, уларнинг ярми илмий ходимлар эди. 1973 йилда эса СССР Фанлар академиясининг 250 та йирик илмий муассасаларида қарийб 150 минг ходим ишлади, шулардан 40 мингга яқини илмий ходимлардир. Бу даврда 245 нафар академик ва 452 нафар мухбир-аъзо бор эди. 1974 йилга келиб Фанлар академияси олимларидан Ленин мукофоти лауреатлари сони 240 кишига, СССР Давлат мукофоти лауреатлари (фақат 1967 йилдан буён) 100 кишига етди. 150 дан ортик олимга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон берилган.

Маълумки, Марказий Ижроия Комитет ва Халқ Комиссарлари Советининг 1925 йилнинг 27 июлидаги қарорига мувофиқ академия мамлакатнинг олий илмий муассасаси деб тан олинган ва СССР Фанлар академияси деб номланган эди. Академия давлатимизнинг олий илмий муассасаси вазифасини бажара бориб, ўз фаолияти давомида илм-фан тараққиётига ва илмий кадрлар тайёрлашга улкан ҳисса қўшди ҳамда барча иттифоқдош республикаларда академиялар барпо этиш учун катта имкониятлар яратиб берди. Натижада Украинада (1919 йилда), Белоруссияда (1928 йилда), Грузия ва Литвада (1941 йилда), Ўзбекистон ва Арманистонда (1943 йилда), Қозоғистон ва Озарбайжонда (1945 йилда) ва бошқа иттифоқдош республикаларда бирин-кетин Фанлар академиялари ташкил топа бошлади.

Ушбу мақолада биз СССР Фанлар академиясининг Ўзбекистонда илм-фанни тараққий эттиришда, жумладан, республика Фанлар академиясининг вужудга келишида ва бу борада катта муваффақиятларни қўлга киритишдаги улкан роли ва аҳамияти хусусида фахр-ифтихор билан фикр юритишга ҳақлимиз. Ўзбекистоннинг ҳозирги территориясида дастлабки тадқиқот ишларини уюштиришда 1864 йилдан 1882 йилгача академия президенти бўлган машҳур географ Ф. П. Литкенинг хизмати беқиёс. Ф. П. Литке 1873 йилда Ўрта Осиёда биринчи илмий муассаса — Тошкент обсерваториясини ташкил этишда катта жонбозлик кўрсатган эди.

ТУРКИСТОНнинг Россия экономикаси ва сиёсий ҳаётига жалб этилиши академия ва илмий жамиятлар олимларининг диққатини ўлкани ўрганишга тортди. XIX асрнинг иккинчи ярмида ботаник ва зоологлардан — академик А. Ф. Миддендорф, П. П. Семенов, Н. А. Северцов, А. П. ва О. А. Федченколар, геолог И. Д. Мушкетов, энтомолог ва педагог В. Ф. Ошанинлар Туркистон ўлкасига илмий экспедиция уюштирдилар.

Инқилобга қадар Ўзбекистон территориясида бир қанча илмий жамият ва тўгараклар ташкил этилиб, ўлкамизнинг табиати чуқур ўрганилди. Рус геология жамияти, Рус техника жамияти ва бошқа тўгараклар ўлкамизда илм-маърифат тарқатишда катта роль ўйнайди. Жумладан, Рус география жамиятининг Туркистон бўлими аъзолари бу ўлкада олий ўқув юрти очиш масаласига жиддий эътибор беришган эди.

Фақат Улуғ Октябрь социалистик революциясигина Россияда, жумладан, Туркистонда илм-маърифатнинг олтин дарвозасини кенг очиш имкониятини яратиб берди. Доҳий В. И. Ленин революциядан кейин — 1918 йилнинг 18-25 апрель кунларида ёзган «Фан-техника ишларининг хомаки плани» деган машҳур асарида Фанлар академиясининг туб вазифаларини белгилаб берди. Доҳий мамлакатда ишлаб чиқариш кучларини муқобил жойлаштириш, улардан тўғри фойдаланиш, ёш Совет республикасини тез юксалтиришга ёрдам бериш каби вазифаларни юклар экан, бунда у илгари чор Россияси мустамлакаси бўлган Туркистонни ҳам назарда тутган эди. Ўша йилиёқ Фанлар академиясининг Табиий ишлаб чиқариш кучлари бўйича комиссияси тузилганди ва унинг қошида Туркистон бўлими ҳам бор эди.

В. И. Ленин 1918 йилнинг майида РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг «Туркистонда суғориш ишларини ташкил этиш тўғрисида»ги Декретига имзо чекди. Бу улкан режани амалга ошириш учун жуда мураккаб илмий-тадқиқотларни бажариш талаб этиларди. Бу ишларни амалга оширишда академиклардан И. Г. Александров, Н. Н. Павловский, А. В. Чаплигин, профессор Г. К. Ризенкампф ва бошқа олимлар фаол иштирок этдилар.

Халқ Комиссарлари Советининг Туркистонда давлат университети очиш тўғрисидаги машҳур қарори, ўлкага Ленин йўлланмаси билан бир гуруҳ рус олимлари — профессор ва ўқитувчиларнинг юборилиши, ўқув-ўқитув ишлари учун керакли асбоб-ускуналарнинг жўнатилиши — булар «Фан-техника ишларининг хомаки плани»даги ғояларнинг амалга ошиши, бошқача айтганда, Совет Шарқида илм машъали ёқиш тўғрисидаги доҳий ғояларининг рўёбга чиқиши эди. «Фан поезди»да Тошкентга келганлар сафида Л. А. Баранов, А. В. Благовешенский, Н. А. Димо, С. Н. Наумов, А. Л. Бродский, Е. В. Коровин, И. А. Райкова, Д. Н. Кашкаров, А. С. Уклонский ва бошқа рус олимлари бор эди.

Маълумки, 1920—1930 йиллар мобайнида Ўзбекистонда кўплаб илмий экспедициялар уюштирилди ва бу ишларга йирик совет олимлари етакчилик қилдилар. Академик В. В. Бартольд Самарқандга уюштирилган комплекс экспедицияда қатнашиб, Ўзбекистон халқларининг тилини ва турмушини ўрганиш устида катта илмий изланишлар олиб борди. Академик А. Е. Ферсман эса Жанубий Фарғона геохимия экспедициясига бошчилик қилиб, водийдаги фойдали қазилмаларни ўрганишга катта ҳисса қўшди. Академик С. П. Костичев Ўрта Осиё ўсимликларидаги фотосинтез ҳодисасини ва чўл тупроқлари микробиологиясини комплекс текширди.

Ўзбекистонда илм-фаннинг янада ривожланишида СССР Фанлар академиясининг роли беқиёсдир. СССР Фанлар академияси Президиуми ишлаб чиқариш кучларини ўрганишга бағишланган СССР ФАнинг I конференциясини чақиришни лозим топди. Бу анжуманни ўтказувчи ташкилий комитетга СССР ФАсининг президенти А. П. Карпинский раислик қилган эди. Конференция 1932 йилда Ленинградда бўлиб ўтди. А. П. Карпинский ўшанда, Ўзбекистонда республика Фанлар академияси очиш масаласи пишиб етилди, деб қатъий ишонч билдирган эди. Президентнинг бу таклифи конференция қарорида ҳам ўз аксини топган эди. Жумладан, қарорда бундай дейилганди: «Конференция марказий иттифоқнинг бирордарларча кўмаги билан Ўзбекистон Фанлар академиясини тузиш тўғрисида қўйилган масалани маъқуллайди». Шундай қилиб, 1940 йилда СССР Фанлар академиясининг Ўзбекистон филиали вужудга келди. Унга таниқли ўзбек олими Т. Н. Қори-Ниёзий раислик қилди.

ФАШИСТ босқинчилари она-Ватанимизга хиёнаткорона бостириб кирганларидан сўнг марказдаги оғир вазият эътиборга олиниб ҳамда илмий-тадқиқот ишлари олиб бориш учун бирмунча қулай имконият яратиб бериш мақсадида Совет ҳукумати СССР Фанлар академиясининг бир қанча илмий-текшириш институтларини мамлакат ичкарисига кўчиришга қарор қилди. Академиянинг тарих, тупроқшунослик, сейсмология, ҳуқуқ, моддий-маданият тарихи, жаҳон хўжалиги ва жаҳон сиёсати, А. М. Горький номли жаҳон адабиёти ва бошқа илмий-тадқиқот институтлари Тошкентга кўчириб келтирилди. Илмий муассасалар билан бирга Б. Д. Греков, В. В. Струве, Г. О. Графтио, М. П. Костенко, М. В. Нечкина, Е. А Бертельс, С. П. Толстов ва бошқа олимлар ҳам келдилар.

Жонажон Коммунистик партия ва Совет ҳукумати урушнинг оғир йилларида ҳам илм-фаннинг янада юксалиши тўғрисида тинмай ғамхўрлик кўрсатди. 1943 йилнинг 4 ноябрида Ўзбекистон филиалининг республика Фанлар академиясига айлантирилиши ана шу меҳрибончиликнинг ёрқин намунаси ҳисобланади. Шуни мамнуният билан қайд этиш керакки, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг таркиб топишида ва малакали илмий кадрлар тайёрлаб етиштиришда СССР Фанлар академиясининг Тошкентда ижод қилиб турган олимлари жуда катта жонбозлик кўрсатдилар. Тошкентда академия институтлари қошида ботаника, зоология, геология, химия, физика-математика фанлари бўйича аспирантуралар очилди. Бу борада ҳам СССР Фанлар академияси қардошлик ёрдами кўрсатди ва ҳозир ҳам ҳар томонлама қўллаб-қувватламоқда.

Эндиликда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси илғор илмий тафаккур штабига ва янги-янги илмий кадрлар тайёрловчи мактабга айлантирилган. Қардошлик оиласида вужудга келган академиямиз қисқа вақт ичида республика илм-фани ва маданиятини юксалтириш соҳасида катта муваффақиятларни қўлга киритди ва қўлга киритмоқда. Ядро физикаси, электроника, кибернетика ва фаннинг бошқа янги соҳалари гуркираб ўсмоқда. Буларнинг ҳаммасида СССР Фанлар академияси олимлари томонидан кўрсатилаётган ёрдам салмоқли ва самарали бўлмоқда. Бугунги қутлуғ айёмда қардошлик ҳиммати ва саховати билан қалбимиздан жой олган М. В. Келдиш, С. И. Вавилов, И. В. Курчатов, К. И. Скрябин, Н. Н. Боголюбов каби жаҳонга машҳур бўлган совет олимлари номини зўр ҳурмат билан тилга оламиз.

Халқлар дўстлиги туфайли халқимиз орасидан ажойиб истеъдодли олимлар етишиб чиқиб, камол топмоқдалар ва фанда катта кашфиётлар қилмоқдалар. Улкан тўй арафасида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига Халқлар дўстлиги орденининг топширилиши нур устига аъло нур бўлди. Буларнинг ҳаммаси улуғвор дўстликнинг кучи, намунаси ва шарофати туфайлидир. Шу сабабли бутун совет халқи СССР Фанлар академиясининг 250 йиллигини қутлуғ байрам сифатида кенг нишонламоқда.

Академик Обид СОДИҚОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти, СССР Фанлар академияси Президиумининг аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Шу кунларда республикамиз олимлари ҳам СССР Фанлар академиясининг 250 йиллигини улкан байрам сифатида кенг нишонламоқдалар. Шубҳасиз, Ўзбекистонда ҳам илм-фаннинг тараққий этишида, кўп сонли илмий кадрларнинг етишиб чиқишида иттифоқ академиясининг роли катта. Суратда: қардошлик оиласида камол топган олимларимиздан (чапдан) С. Сирожиддинов, В. Қобулов, О. Содиқов, Т. Г. Каграманов, С. Н. Рижовлар академия тарихини кўздан кечирмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ГДР ташкил топганлигининг 26 йиллигига

УЛКАН ОДИМЛАР

Германия Демократик Республикаси бугун ўзининг 26 йиллигини нишонламоқда. Совет халқининг гитлер фашизми устидан қозонган тарихий ғалабаси туфайли социалистик Германия давлати вужудга келди. ГДРнинг тузилиши немис халқи ҳаётидагина эмас, бутун Европа тарихида ҳам муҳим халқаро аҳамиятга молик воқеа бўлди. Мана 26 йилдирки, республика меҳнаткашлари Германия Бирлашган социалистик партияси раҳбарлигида социализм йўлидан улкан одимлар ташлаб бормоқдалар.

Халқ ҳокимияти йилларида ГДР уруш вайроналарини тугатиб, жаҳондаги саноати энг ривожланган ўн мамлакат сафидан ўрин олди. Бугунги кунда республикада 1936 йили худди шу территорияда тайёрланганидан қарийб 8 баравар зиёд саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилмоқда. Беш йилликнинг ўтган тўрт йили ичида ГДРда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 28 процентга кўпайди. Чинакам химия ўлкасига айланган ГДР ҳозирги пайтда кимё маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича жаҳонда еттинчи ўринга, аҳоли жон бошига ҳисоблаганда эса, АҚШдан кейин иккинчи ўринга чиқиб олди. У қўнғир кўмир қазиб олиш соҳасида жаҳонда биринчи ўринни эгаллайди.

«Бугунги кунда Германия Демократик Республикаси, — деган эди Л. И. Брежнев 1974 йил 6 октябрда Берлинда ўтган тантанали мажлисда сўзлаган нутқида, — кучли ва гуллаб-яшнаётган социалистик давлат, халқаро ҳаракатнинг актив ва нуфузли қатнашчисидир». Республика ташкил топганидан буён мамлакатда 1,6 миллион янги квартира қурилди. 1971—1974 йилларда 410 минг квартира ва маданий-маиший муассасалар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Ҳозир ГДРда етти университет ишлаб турибди. Ўтган йиллар ичида юзта янги мактаб ўқувчиларни ўз бағрига олди. Республиканинг қишлоқ хўжалиги, фан ва маданияти гуркираб ўсмоқда. «Республикамиз экономикаси эришган барча ютуқлар Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари, энг аввало Совет Иттифоқи билан қалин ҳамкорлик туфайли қўлга киритилди» деган эди Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Хонеккер тантанали мажлисда. Дарҳақиқат, СССРнинг техникавий ёрдами билан ГДРда «Ост» металлургия комбинати, Шведтдаги нефтни қайта ишлаш заводи, «Боксберг» иссиқлик электр станцияси, «Норд» атом электр станцияси ва бошқа улкан корхоналар қад кўтарди.

Бугунги кунда Германия Демократик Республикаси 100дан ошиқ мамлакат билан савдо-сотиқ қилади. Унинг ташқи савдо соҳасидаги энг йирик шериги Совет Иттифоқидир. 1957 йилдан бошлаб СССРнинг ташқи савдосида ГДР биринчи ўринни эгаллаб келмоқда. Ҳар икки мамлакат ўртасидаги ўзаро товар айирбошлаш 1974 йилда 4315 миллион сўмни ташкил этди.

Германия Демократик Республикаси ўзининг тинчликсевар ташқи сиёсати билан халқаро майдонда ҳам катта обрў қозонди. Ҳозир ГДР билан дипломатия муносабатлари ўрнатган давлатлар сони 112 тага етди. У 500 дан зиёд халқаро ташкилотларга, шу жумладан Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзодир.

Совет халқлари Германия Демократик Республикасининг 26 йиллигини байрам қилаётган ўз дўстларига 1975 йил планларини ошириб бажаришда ва ГБСП IX съездини муносиб совғалар билан кутиб олишда янгидан-янги муваффақиятлар тилайдилар.

Суратда: ГДРнинг Росток кемасозлик устахонасида янги кема тайёрланиб, сувга туширилди. «Фихтельберг» номи берилган бу кема ўз бортига 192 юк машинаси ёки 450 енгил автомашинани сиғдира олади.

АДН—ТАСС фотоси.

БУГУН ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИДА

СЪЕЗД ОЛДИ МУСОБАҚАСИ

ГДР меҳнаткашлари Германия Бирлашган социалистик партиясининг IX съезди шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириб юбордилар. Бу съезд келаси йилнинг май ойида ўтади. Социалистик мусобақадаги муваффақиятларни йилнинг биринчи ярми якунларидан билиб олиш мумкин. Олти ойлик план топшириқлари ошириб бажарилди. Миллий даромад ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5,5 процент, саноат ишлаб чиқариш ҳажми 6,8 процент ошди. Пландан ташқари 700 миллион марка миқдорида маҳсулот ишлаб чиқарилди. Саноатда меҳнат унумдорлиги 6,7 процентга ўсди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган мамлакатлар билан ташқи савдо обороти ҳажми эса, 11 процент кўпайди.

ЦЕМЕНТ ЗАВОДЛАРИ УЧУН

Дессау шаҳридаги «Цементтанлагенбау» заводи цемент заводлари учун асбоб-ускуналар ишлаб чиқаради. Бу корхона маҳсулоти жаҳон бозорида юқори ўринни тутади. Асосий маҳсулот Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган мамлакатларга жўнатилади. Ҳозир, масалан, Польша Халқ Республикасидаги икки цемент заводи учун асбоб-ускуна тайёрланмоқда. Совет Иттифоқи «Цементанлагенбау» корхонасининг энг йирик буюртмачисидир. Корхона СССР учун 40 дан ортиқ йирик буюртмаларни бажарган. Венгрия, Болгария, Куба ва бошқа давлатларнинг саноат корхоналарида ҳам шундай ускуналарни кўриш мумкин.

ЯНГИ СТАНЦИЯЛАР

Германия Демократик Республикасида қуввати бир миллион квадратдан ортиқ бўлган янги гидро электр станциялар монтажи бошланди. СССР, ЧССР ва ПХРдан келган мутахассислар бу ишда актив қатнашмоқдалар. ГЭС қурилишида 3 мингга яқин ишчи, инженер ва техник ходимлар иштирок этишмоқда. Йирик машина залини барпо этиш тугалланмоқда.

Машина залида ҳар бири 200 минг киловатт қувватга эга бўлган олти турбина ўрнатилади. Улар Чехословакия энергетиклари томонидан яратилган. Совет техникаси ҳам ГЭС қурилишида жуда қўл келмоқда. Махсус юк машиналари, бульдозерлар ўз қудратини намойиш этмоқда.

(АПН).

ПОРТУГАЛИЯ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ БАЁНОТИ

ЛИССАБОН, 6 октябрь. (ТАСС). Португалия президенти Ф. Кошта Гомеш Совет Иттифоқи ҳамда Польша Халқ Республикасига қилган расмий визитидан кейин ватанига қайтиб келиб баёнот берди. У ўз баёнотида жуда самимий қабул қилганликлари учун КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневга ва Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герекка, Совет Иттифоқи ҳамда Польша Халқ Республикаси халқларига ташаккур изҳор қилди.

Ф. Кошта Гомеш таъкидладики, тамомланган визитлар Португалиянинг Польша ва Совет Иттифоқи билан муносабатларини кенгайтириш учун ғоят катта аҳамиятга эга, деб ҳисоблайман.

Визит чоғида Совет Иттифоқи билан Польша халқларининг ўз мамлакатларининг бундан кейин ҳам тараққиёт йўлидан, моддий ва социал фаровонликни ошириш йўлидан ривожланишини астойдил истаганликлари менда жуда катта таассурот қолдирди.

Ф. Кошта Гомеш Л. И. Брежневни, Н. В. Подгорнийни, шунингдек Польша раҳбарларини Португалияга таклиф қилганлигини ва бу таклифлар қабул қилинганлигини айтди.

ЛУИС КОРВАЛАН ОЗОД ҚИЛИНСИН!

◆ **ПАРИЖ.** Ҳарбий-фашистик хунта Чили Коммунистик партиясининг Бош секретари Луис Корваланни ва Халқ бирлигининг бошқа тарафдорларини суд қилишга махфий тайёргарлик кўрмоқда. Франция Коммунистик партияси ана шу судни қаҳр-ғазаб билан қоралади.

Француз коммунистларининг бу ерда эълон қилинган баёноти ер юзидаги барча демократларни, соф виждонли барча кишиларни суд тайёргарлигига қарши чиқишга, Луис Корваланни ва унинг ўртоқларини дарҳол озод қилишни талаб этишга даъват қилади.

◆ **ЛИМА.** Перу Коммунистик партияси, Перу меҳнаткашлари умумий конфедерацияси, Перу меҳнаткашлари конфедерацияси ва мамлакатдаги кўпгина жамоат ташкилотлари бу ерда эълон қилинган қўшма баёнотда Луис Корваланни ва бошқа ватанпарварларни дарҳол озод қилишни талаб этдилар. (ТАСС).

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ФРАНКИЗМНИНГ ИНҚИРОЗИ

Ўтган ҳафта Испания ҳукмдорлари учун ҳақиқатан манфур бўлди. Бутун жаҳондаги миллионларча кишиларнинг нафрати, норозилиги, қаҳр-ғазаби ўзининг сиёсий муҳолифларидан қонли ўч олган Франко жаллодлари устига кучли тўлқин каби ёғилди.

2 октябрда Жаҳон касаба союзлари федерацияси, халқаро касаба союз ташкилотлари ва Европадаги миллий касаба союз ташкилотларининг ташаббуси билан Европа қитъасидаги барча мамлакатларда франкизмга қарши Испанияда озодлик ва демократия учун кураш куни ўтказилди. Коммунистик ва ишчи партиялар, шу жумладан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси бу ташаббусни қўллаб-қувватладилар. Испаниядаги бешта антифашист ватанпарварнинг қатл этилишига жавобан 16 давлат ўз элчиларини Мадриддан чақириб олди. Франко Испаниясини Бирлашган Миллатлар Ташкилотидан чиқариш тўғрисидаги масала шу ташкилотнинг муҳокамасига қўйилди. Мадрид ҳукмдорлари халқаро майдонда тобора яккаланиб қолмоқда.

Халқаро майдондаги кенг бирдамлик испан демократларига янги куч бахш этади, уларни озодлик ва социал тараққиёт учун бундан буён ҳам кураш олиб боришга илҳомлантиради. Испания Коммунистик партияси ва Испаниядаги бошқа кўпгина тараққийпарвар ташкилотлар вакилларининг баёнотлари буни исбот этади. Айни вақтда кучли норозилик ҳаракати ҳукмрон тўдани ва Франконинг ўзини ғоят саросимага солиб қўйди. Информация агентликларининг Мадриддан хабар беришига қараганда, Франконинг руҳи тушиб кетган. У 1 октябрда сўзлаган нутқида бутун дунёда кўтарилган норозилик тўфонининг ўзи учун ҳеч қандай аҳамияти йўқ дегандек таассурот қолдиришга уринди. Франс пресс агентлиги мухбирининг хабар беришича, «овозни кучайтирадиган зўр аппаратлар қўйилишига қарамай, Франконинг садоси зўрға эшитилар эди». Баъзан эса унинг нима тўғрисида гапираётганлигини билиб олиш ҳам қийин эди.

Аммо бунда гап кекса диктаторнинг шахсияти ва жисмоний аҳволи тўғрисида бормаётир. Ҳозирги кунда Европада сақланиб қолган фашист режимларининг энг сўнггиси Франко режимининг ўзи ҳам кексайиб, бедаво касалга дучор бўлди, унинг шарти кетиб парти қолди. Испания тупроғида гитлерчилар Германияси ва фашистлар Италияси ёрдами билангина вужудга келган Франко диктатураси туғилишиданоқ беқарор бўлиб, халққа қарши қаратилган эди. Европада кескинлик юмшашиб бораётган ҳозирги шароитда Франко диктатураси манфур сарқитдан бошқа бир нарса бўлмай қолди. Шу муносабат билан Франконинг энг яқин одамларидан бири Блас Пиньярнинг айтган гаплари диққатга сазовордир. У яқинда Испаниянинг Хельсинкида ўтказилган Умумевропа кенгашидаги иштироки «хатолик бўлур эди», деди.

Ҳозирги вақтда Испанияда ва бошқа мамлакатларда рўй бераётган воқеалар Греция ва Португалиядаги фашист режимлари тугатилгандан кейин Франко режими узил-кесил ҳалокат сари тез қадам қўйиб бораётганлигини, шубҳасиз, кўрсатиб турибди. «Юманите» газетасининг яқинда Мадридга бориб келган мухбири бундай деб ёзган эди: «Ўлим талвасасидаги франкизм ҳануз ўз чангалларини ишга солмоқда. Лекин унинг куни битиб қолди». Бунга ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

НЕФТЬ НАРХИ ОШГАНЛИГИНИНГ БОИСИ НИМА?

Яқинда Венада нефть экспорт қилувчи мамлакатлар ташкилотининг конференцияси бўлди. Бу конференцияда нефть нархини 10 процент ошириш тўғрисида қарор қабул қилинди. Нефть экспорт қилувчи мамлакатлар ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар тўққиз ой муқаддам 1 баррель (1 баррель — 159 литр) нефть нархини 10.45 доллар миқдорида вақтинча сақлаб қолиш тўғрисида келишиб олишган эди. Бу битимнинг муддати 30 сентябрда тамом бўлди. Эндиликда янги нарх — 1 баррель нефтнинг нархи 11,51 доллар миқдорида белгиланди.

Нефть нархининг оширилиши кутилмаган бир воқеа бўлмади. Нефть экспорт қилувчи давлатлар ташкилотига аъзо бўлган 13 мамлакат, жумладан, Жазоир, Эрон, Венесуэла, Қувайт, Габон шундай тадбир кўриш ниятида эканлигини сир тутмадилар. Улар тараққий этган капиталистик мамлакатлардаги иқтисодий ва валюта-молия танглиги инфляцияга ҳамда нефть сотиб олиш учун сарфланадиган доллар қийматининг пасайиб кетганлигига олиб келганлиги бундай тадбирни амалга ошириш учун сабаб бўлганлигини қайд қилдилар. Инфляция ва доллар қийматининг пасайиб кетганлиги натижасида ўз нефтини экспорт қилувчи мамлакатларнинг нефть сотишдан олган даромади ғоят камайиб кетди (Эрон шоҳининг айтишича, бу даромад бу йил 30-35 процент камайган).

Айни вақтда нефть экспорт қилувчи давлатлар ташкилотига аъзо бўлган мамлакатларнинг саноати тараққий этган ғарб мамлакатларидан сотиб олишга мажбур бўлган товарларнинг нархи кўтарилди. Бу ҳол нефть қазиб чиқарувчи давлатларни тобора кўпроқ маблағ сарф қилишга мажбур этади. Шу сабабли Венесуэла нефть саноати министри В. Эрнандеснинг гаплари тамомила ўринлидир. У юқоридаги сабабларга кўра, нефть экспорт қилувчи мамлакатлар «қўл қовуштириб ўтиролмайдилар», деб таъкилади.

Нефть экспорт қилувчи давлатлар ташкилотига аъзо бўлган мамлакатларнинг ана шу қарори нефть сотиб олувчи АҚШ ва ғарбдаги бошқа мамлакатларнинг кескин қаршилигига дуч келди. Мазкур ташкилотга аъзо бўлган мамлакатларга очиқдан-очиқ таҳдид қилиш йўлига ҳам ўтилди. Жумладан, АҚШ давлат секретари Г. Киссинжер Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг яқинда Нью-Йоркда ўтказилган VII махсус сессиясида нефть қазиб чиқарадиган ва нефть нархини ошириш мақсадида бўлган мамлакатларни кескин суратда огоҳлантирди. Ғарб мамлакатлари нефть нархининг оширилиши пул қадрини янада тушириб юбориши мумкин эканлигини асосий далил қилиб кўрсатдилар.

Маълумки, капитализм дунёсидаги мамлакатлар экономикасидаги кризисли ҳолат натижасида рўй берган инфляция нефть қазиб чиқарувчи мамлакатлар нефть нархини биринчи марта 1973 йил октябрида оширган пайтдан анча илгари бошланган эди. Нефть экспорт қилувчи давлатлар ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар нефть нархини 10 процент оширишга (бу — анча мўътадил тадбир деб қаралаётганлигини айтиб ўтиш керак) қарор берган ҳозирги пайтда нефть қазиб чиқарувчи мамлакатларга яна дўқ-пўписалар қилина бошланди. АҚШ Президенти Ж. Форд бу қарор жиддий оқибатларга сабаб бўлиши мумкин, деди ва бу тадбирдан «ғоят афсусланганлиги»ни билдирди. АҚШ энергетика федерал бошқармасининг директори Ф. Зарб «Нью-Йорк таймс» газетасида бу қарорни «ғазаблантирувчи» қарор деб атади.

Нефть экспорт қилувчи давлатлар ташкилотининг бош секретари М. Фейиде танқидларга жавоб бериб, Вена конференциясининг қарори ғоят тўғри қарор эканлигини айтди ва нефть экспорт қилувчи давлатлар ташкилотига нисбатан қилинаётган дўқ-пўписалар ҳеч кимни чўчита олмайди, деди.

В. ГОНЧАРОВ,
Т. АНИЧКИН.
(ТАСС).

БИЗ — ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТЛАРМИЗ!

ЙЎЛ ЙИРОҚ, КЎНГИЛ ЯҚИН

НАВОИЙ. («Совет Ўзбекистони» махсус мухбиридан). Кимёгарлар ва энергетиклар шаҳри — Навоий шаҳри тарихида яна бир янги саҳифа очилди. Бу — дўстлик саҳифасидир.

Воқеа бундай бўлганди: эрта баҳор. Қизилқум бағридаги навқирон шаҳар атрофи лолақизғалдоқлар кўрпасига бурканган. Шаҳар Совети ижроия комитетининг таклифига мувофиқ Владивостокдан «Алишер Навоий» теплоходи экипажининг вакиллари бу ерга меҳмон бўлиб келишди. Теплоход капитанининг ёрдамчиси В. И. Турченко химиклар клубида ўтказилган учрашувда шундай деган эди:

— Сиз билан бизнинг орамиздаги манзил йироқ, аммо, улуғ Ленин партияси теварагига жипслашган совет кишиларининг дили-дилига пайванд. Халқимизда кўнгил-кўнгилдан сув ичади, деган гап бор. Алишер Навоий номли теплоходимизнинг ҳар бир аъзоси Навоий шаҳри меҳнаткашлари билан доим ҳамнафас, ҳамжиҳат яшайдилар. Теплоходимизда «Дўстлик бурчаги» очилган. Унинг экспонатларида буюк сўз султони Алишер Навоий асарлари, шаҳрингиз меҳнаткашларининг КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш йўлида эришган ютуқларини ҳикоя қилувчи ҳужжатлар намойиш қилинмоқда...

Дўстлик — масофа билмайди. Яқинда Навоий шаҳар партия комитетининг секретари Е. Г. Андреева бошлиқ бир гуруҳ навоийликлар Владивостокда — «Алишер Навоий» теплоходи экипажи коллективи ҳузурида бўлишди. Теплоход баҳодирларига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг эсдалик кўчма Қизил байроғи тантанали суратда топширилди. Куни кеча Навоийга хушхабар келди. Унда таъкидланишича, Алишер Навоий номли теплоход экипажи КПСС XXV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб қувончли натижага эришган. Юк ташиш бўйича тўққиз ойлик план ошириб бажарилган. Теплоход коллективи беш йиллик юк обороти планини муддатидан бир ой илгари адо этиш учун курашмоқда.

— Дўстларимиз ютуғи — бизнинг ютуғимиз, — дейди шаҳар партия комитетининг секретари Е. Г. Андреева, — жилғалар қўшилиб дарё бўлганидек, умумий ютуқларимиз бирлашиб она-Ватанимиз куч-қудратини оширади. Бу — қондош халқларимизнинг партия XXV съездига муносиб туҳфасидир.

Т. НАЗИРОВ.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик фирмасида Фароғат Аҳмедовани ҳурмат билан тилга олишади. Ф. Аҳмедова бундай ҳурмат ва эътиборга меҳнатсеварлиги, ишчанлиги билан сазовор бўлган. У КПСС XXV съезди шарафига зарбдор меҳнат вахтасида туриб, кундалик топшириқларни 120-130 процент адо этмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ДЎСТЛИК ЧЕГАРА БИЛМАС

Қардош Озарбайжон Давлат университети билан В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети ўртасидаги маданий алоқа тобора мустаҳкамланиб бораётир. Ҳар икки илм ўчоғининг филология факультетларида 1973—75 йиллар мобайнида икки халқ фарзандлари таҳсил олишди.

Бир-бирларига ўз студентларини ўқишга юбориб, уларга маҳаллий шароитда тил ва адабиёт фанидан таълим-тарбия бериш усули ўзининг яхши натижаларини кўрсатди.

— Бизда, — дейди Тошкентда билим олиб, ватанига қайтаётган Озарбайжон Давлат университетининг собиқ студенти Я. Қосимов, — ўзбек халқининг меҳмондўстлиги, бой қадимий маданий анъаналари, адабиёти катта таассурот қолдирди. Мен ўзбек адабиётини ўрганиш бахтига мушарраф бўлганим учун СССР халқлари адабиёти кафедрасининг мудири, профессор Лазиз Қаюмовга ва бошқа ўқитувчиларга самимий эҳтиромимни изҳор қиламан.

— Озарбайжонга келиб ўқишни бошлаган дастлабки кунларимизданоқ, — дейишади Тошкент Давлат университетининг дипломантлари, — бизга университет ректорати, деканат, қолаверса, комсомол ташкилоти яқиндан ёрдам бера бошлади. СССР халқлари адабиёти кафедрасининг мудири, профессор П. Халилов, университет проректори А. Абдуллаевларнинг кўмаги туфайли биз озарбайжон тили ва адабиётини ўрганишда кенг имкониятларга эга бўлдик. Бунинг учун партия ва ҳукуматимизга катта раҳмат.

Икки йиллик таҳсилдан сўнг Тошкентга қайтган студентларимиз Т. Махмуталиев ва А. Жабборов ўз ўртоқларига Озарбайжон таассуротларидан сўзлаб беришди. Студентларимизнинг қардошлар маданиятини ўрганишларида, билим олишларида, Озарбайжон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоблари, профессорлардан Б. Ваҳобзода, Ф. Ҳусайнов, А. Абдуллаев, П. Ҳожиев ва бошқаларнинг хизматлари катта бўлди.

Қардошлик йўлида ўрнатилган маданий-адабий алоқалар икки халқ ўртасидаги бузилмас дўстликнинг ёрқин ифодасидир.

Н. АЛИМОВ.

ИЛМИЙ ЛАБОРАТОРИЯЛАРДА

ҲАЁТБАХШ ЗАРДОБЛАР

Тошкент вакцина ва зардоблар илмий-тадқиқот институти олимлари замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган илмий лабораторияларда инсон саломатлиги учун зарур бўлган турли дори-дармонлар тайёрлаб чиқармоқдалар. Чунончи, заҳарли илонлар ва қора қурт чаққанида қўлланиладиган заҳарга қарши зардоблар, болаларни юқумли касалликлардан сақлашда ишлатиладиган гаммаглобулин, шунингдек, жигар, буйрак ва кам қонлик касалликларини даволашда ҳамда хирургияда қон қуйишда фойдаланиладиган протеин деб аталувчи дори-дармонлар шулар жумласидандир. Бундай ноёб дори-дармонлар ҳатто кўпгина хорижий мамлакатларга — Афғонистон, Покистон, Ҳиндистон, Эрон, Камбоджага, Вьетнам Демократик Республикасига жўнатилмоқда. Бу шифобахш дори-дармонларга эҳтиёж йил сайин ортиб бормоқда.

Институт заҳарли илонлар ва қора қурт чаққанда даволаш учун ишлатиладиган зардоблар тайёрлаб берувчи иттифоқимиздаги ягона илмий муассаса ҳисобланади. Илон заҳарига қарши қўлланиладиган зардоб ва КУ-антигени фақат шу институтда тайёрланмоқда.

Бу илмий муассаса 1969—1972 йиллар мобайнида ўз дори-дармонлари билан Бутуниттифоқ халқ хўжалик ютуқлари кўргазмасида қатнашиб, унинг кумуш ва бронза медалларини ҳамда ёрлиқларини олишга муваффақ бўлган эди.

Инсон сиҳат-саломатлиги йўлида ҳормай-толмай изланишлар олиб бораётган ва бу соҳада катта муваффақиятларни қўлга киритаётган олимларнинг илмий-тадқиқотлари диққатга сазовор. Бу ерда биз янги режалар билан ижод қилаётган ходимларнинг ибратли ишлари гувоҳи бўлдик. Профессор А. Обидов ва Н. Н. Синяшин раҳбарлигидаги бир группа олимлар тиф-паратиф касалликларига қарши ишлатиладиган янги вакцина олиш устида самарали ишлар олиб бораётирлар.

Институт ходимлари Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси Ўктам Орипов билан ҳамкорликда касалланган орган ўрнига соғ органларни кўчириб ўтказишда қўлланиладиган зардоблар тайёрлаб, уларни амалда муваффақиятли қўлламоқдалар.

Ўтган йили институтда янги аллергология лабораторияси ташкил этилди. Бу лаборатория ходимларининг асосий вазифаси аллергологик касалликларга қарши ишлатиладиган янги аллерген препаратларни тайёрлашдан иборат. Медицина фанлари кандидати Ғ. Тошпўлатов раҳбарлик қилаётган лаборатория ходимлари шу кунларда инсон саломатлиги йўлида самарали илмий-тадқиқотларни давом эттираётирлар.

Бу ерда ҳормай-толмай ишлаётган ва ўз касбининг чинакам устаси бўлган олимлар кўпчиликни ташкил қилади. Улар катта ижодий ишлар билан банд. Ана шундай ҳаракатчан ва доимо изланиш, янгиликлар яратиш йўлида илмий-тадқиқотлар олиб бораётганлардан бири медицина фанлари доктори Маҳмуджон Мирисмоиловдир. У кишини йўқлаб, хонасига кирганимизда ўзларига келган хатларни ўқиб ўтирган экан. Салом-аликдан кейин хатларни биргаликда кўздан кечирдик. Бу хатлар ер юзининг жуда кўп медик олимларидан, жумладан, Бразилиядан доктор Маурицио Резендедан, Калифорния университетидан Чарльз С. Уилкидан, Венгриядан доктор Каталин Меретидан, Япониядан доктор Р. Мирото ва бошқа таниқли олимлардан келган.

Медицина фанлари доктори Маҳмуджон Мирисмоилов халқ саломатлиги йўлида ҳормай-толмай илмий изланишлар олиб бориб, жаҳоннинг кўпгина олимлари орасида танилди. Аспирантурани машҳур совет олими ва педагоги, СССР Медицина Фанлари академияси ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Н. И. Ходукин раҳбарлигида ўтади. У устози Н. И. Ходукиннинг маслаҳатига кўра, Ўзбекистонда қизилча касаллигини мукаммал ўрганишга киришди. 1954 йилда «Ўзбекистондаги болалар организмининг қизилча касаллигига нисбатан сезувчанлиги» деган мавзуда кандидатлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади.

У кейинги ўн йил мобайнида Ўзбекистонда қорин тифи ва ич буруғи, қизилча ва бўғма касалликларининг олдини олиш ва уларга қарши кураш йўлларини янада такомиллаштириш соҳасида тадқиқотлар ўтказди. Инсон саломатлиги учун зарарли ва хавфли бўлган бу хасталикларнинг пайдо бўлиш йўлларини қидириб топди. Айниқса, у республикамизда бўғма касаллигининг олдини олиш учун кўп меҳнат сарфлади.

Ҳозирги кунда изланувчан олимлар Ўзбекистонда юқумли касалликларнинг олдини олиш ва унга қарши кураш соҳасида ҳормай-толмай самарали ишламоқдалар.

Рашид БОЙТУЛЛАЕВ.

ФУТБОЛ

БУ НИМАСИ?..

Ўз рақибининг имкониятларини баҳолай билмаган боксчининг қандай жанг қилишини бир тасаввур қилинг. Бундай боксчи баҳснинг биринчи раундидаёқ бор кучини ишга солади. Рақибини уриб ағдаргудек ҳаракатлар қилади-ю, лекин мушти аниқ нишонга тегмайди. Ана шу тариқа кучини беҳуда сарфлаб, навбатдаги раундларда олишишга мажоли қолмайди. Ҳимояланиб, вақтида усталик билан ҳужум қилиб турган иккинчи чарм қўлқоп устаси эса, тактик жиҳатдан тадбиркорлик билан чаққон ҳаракат қилади-ю зарбини нишонга етказиб қўя қолади. Қарабсизки, баҳс бошида худди ғалаба қилгудек важоҳати бор боксчи ғолиблик супасига кўтарилмай қолади...

«Пахтакор» командаси футболчиларининг кейинги пайтда ўтказаётган учрашувлари ҳам ана шундай «шошқалоқ» боксчининг курашига ўхшаб қоляпти. Пахтакорчиларнинг бундай ҳаракатларини ўз майдонида бир неча бор кузатишга тўғри келди. Сафар ўйинлари ҳақида ҳам ана шундай хабарлар тарқалди. Бўлмаса, футболчиларимизни Ростов-Донда ташаббус билан бошлаган ўйинларидан кейин юз берган мағлубиятни қандай баҳолаш керак? Ҳисобни биринчи бўлиб очиб, на ғалабани, на дуранг ҳисобини учрашув охиригача сақлай ололмаслик биринчи марта юз бераётгани йўқ. Команданинг бугунги аҳволига қараб мухлислар «Пахтакор» — СКА учрашувига катта умид боғлашган эди. Афсуски, пахтакорчилар бироз ўнгланиб олса бўладиган сўнгги имконият ҳам бой берилди. «Пахтакор» Ростов-Дон армиячиларини енгиш билан мавқеини мустаҳкамлаб, хавфли зонани тарк эта бошлайди, деган умид ҳам пучга чиқди.

Ҳа, пахтакорчилар мухлисларни тобора ранжитиб қўйишяпти. Севимли команданинг мухлислари унинг ўйинларидан куйиниб мактуб йўлламоқдалар. «Пахтакор»га нима бўлди? Ўрта Осиё ва Қозоғистонда олий лиганинг ягона вакили ҳисобланган команда ҳар қадамда қоқиладиган, рақиб дарвозаси олдида таҳликага тушиб қолувчи коллективга айланиб қолди-ку» ёки «Мавсум бошида кучли ўнликдан жой оламиз, деган ваъдаларни эшитган эдик. Ахир, ваъдага вафо марднинг иши эмасми? Сўз бергандан кейин уни ўринлатиш керак-да. «Пахтакор» бу йилги ҳаракатлари билан ўз номига ярашиғлик иш қилмаяпти-ку!» деб ёзаётганларнинг гапларида жон бор.

Дарвоқе, бу аҳволда команда олий лига билан хайрлашиши ҳеч гап эмас. Пахтакорчилар ўз майдонларида тўрт учрашув ўтказадилар, холос. Хўш, бу ўйинларнинг қайси биридан қимматли очко йиғиш мумкин? Тбилисилик динамочиларнинг бугунги мавқеига қараганда пахтакорчилар билан астойдил куч синашиши аниқ. Ундан кейин киевлик динамочилар Тошкентга ташриф буюришади. Маълумки, динамочилар ўз майдонларида «Пахтакор»дан мағлубият аламини чекишган. Гап бунда эмас, умуман карзонбошидан бирон-бир очко олишлик амримаҳол экани ҳаммага равшан. Ёки «Днепр» билан сўнгги сафар учрашувида ҳеч бўлмаганда очколар баҳам кўрилар деб бўладими? Шундан кейин кучли ўнликдан жой олишга астойдил ҳаракат қилаётган пойтахт спартакчилари ҳамда кумуш соврин даъвогари москвалик динамочилар «Пахтакор» меҳмони бўладилар. Ҳа, «Пахтакор»нинг аҳволи танг. Бироқ, «тамом, иш юришмади» деб қўл силташга ҳали ҳам вақт бор.

Мамлакат чемпионатининг 25-тур ўйинларидан кейин командалар ўрнида деярли ўзгаришлар бўлгани йўқ. Хавфли зонани ҳамон яна мағлубиятга учраган «Зенит» ва «Пахтакор», ғалаба қилган бўлса ҳам мавқеи ўзгармаган Ростов-Дон армиячилари «пухта» эгаллаб туришибди. Хавфли зонага яқин турган «Черноморец», «Локомотив», ЦСКА коллективлари бир оз ўнгланиб олишди.

Навбатдаги тур учрашувларида қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди. «Локомотив» — ЦСКА —1:1, «Динамо» (Москва) — «Днепр» — 0:0, «Черноморец» — «Заря»—1:0, «Торпедо»— «Зенит» — 2:0, СКА (Ростов-Дон) — «Пахтакор» — 3:1, «Карпат»—«Шахтёр»—0:0.

Ҳ. НОСИРОВ.

АХБОРОТ
ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

НАМАНГАН

Гулчилар сардори

Наманганда гулчилик соҳасида ном чиқарган кишилар кўп. Исмоил ота Эгамов ана шулардан бири. У умрининг 35 йилини янги гул навларини яратиш ва гулзорлар барпо этишга бағишлади. Ўн уч йилдан бери «Пахтали кўл» меҳнат-даволаш санаторийси гулчиларига сардорлик қиляпти.

Исмоил ота парвариш қилаётган 5 гектар майдонда 180 хил гул бор. Ота ташаббуси билан шу йил баҳорда 50 минг туп «Астра», 5 минг туп картошка гул, 4 минг туп чинор, 5 минг туп арча кўчатлари ўтказилди.

Кекса гулчи яқинда ўтказилган гул байрамида ўзи ўстирган 150 хил гулни намойиш қилди ва жюри совети томонидан Фахрий ёрлиқ ҳамда қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

«Умид» сафари

Яқинда Косонсой районига қардош Қирғизистон ССРнинг Аравон районидаги «Умид» музикали драма халқ театрининг артистлари ташриф буюришди. Санъаткорлар райoннинг қатор колхозлари ва совхозларида бўлиб ўз маҳоратларини намойиш этишди.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ!

1966 ЙИЛГИ 3% ли ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛАР ЗАЕМИ
73-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Бу тираж 1975 йил 30 сентябрда Ленинград шаҳрида бўлиб ўтди. ЗАЕМНИНГ ҲАММА ЭЛЛИК ТУРТ РАЗРЯДИДАГИ СЕРИЯ ВА ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИНГ ҚУЙИДАГИ НОМЕРЛАРИГА ЮТУҚЛАР ЧИҚДИ.

серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)
100040	30*)	1.000	135416	19*)	500	170602	28*)	500
100208	1—50	100	135894	1—50	40	171292	36*)	500
100779	49*)	500	136429	20*)	500	171720	37*)	500
101749	19*)	500	136837	18*)	500	172007	45*)	500
102579	40*)	500	138652	07*)	500	172127	42*)	500
102620	23*)	500	139326	39*)	500	173350	18*)	1.000
103222	29*)	500	141126	36*)	2.500	173441	14*)	500
103728	42*)	500	141218	18*)	500	173443	28*)	500
104058	32*)	500	141282	25*)	500	173449	12*)	500
104291	09*)	500	141568	36*)	1.000	174490	48*)	500
104392	1—50	40	142049	32*)	500	175034	19*)	500
105764	1—50	40	142140	1—50	40	175089	26*)	500
107351	32*)	500	142230	12*)	500	176285	40*)	500
107434	1—50	100	142388	35*)	500	177093	1—50	40
107567	1—50	40	142973	05*)	500	177939	31*)	500
109135	1—50	40	143206	47*)	500	177975	1—50	40
110077	1—50	100	144073	18*)	500	178195	10*)	500
110132	1—50	40	145787	33*)	500	178376	31*)	500
111635	1—50	40	145921	17*)	500	178428	13*)	500
111731	43*)	500	146167	34*)	2.500	178472	12*)	500
112041	1—50	100	146300	49*)	2.500	178486	28*)	500
112307	09*)	500	146577	1—50	40	178757	14*)	500
112508	45*)	1.000	146679	47*)	5.000	179049	1—50	100
113403	1—50	40	147052	20*)	500	179070	24*)	500
113493	01*)	500	147506	26*)	500	180001	31*)	500
113783	1—50	40	148145	04*)	1.000	180104	32*)	1.000
113902	37*)	500	148811	07*)	500	181819	46*)	1.000
114614	1—50	40	148824	1—50	40	182147	37*)	500
115754	12*)	500	150355	08*)	1.000	182178	1—50	40
115804	44*)	500	150627	18*)	500	182859	37*)	1.000
115872	21*)	500	150808	1—50	40	183583	04*)	500
116690	1—50	100	150947	28*)	500	184735	11*)	500
117603	02*)	500	151744	48*)	500	184930	39*)	1.000
117972	17*)	1.000	152568	30*)	500	185704	11*)	500
118243	1—50	40	153262	39*)	500	186167	17*)	500
118327	21*)	500	153412	1—50	100	187034	34*)	500
118413	16*)	500	153640	43*)	500	187220	14*)	5.000
118972	18*)	500	154121	38*)	500	187643	1—50	40
119332	36*)	500	154328	1—50	40	187741	36*)	500
119539	1—50	40	154341	1—50	40	188334	31*)	500
120582	17*)	500	154473	1—50	100	188450	25*)	500
122040	1—50	100	155268	03*)	1.000	188702	06*)	2.500
122359	02*)	500	156123	1—50	40	189657	45*)	1.000
122449	28*)	500	157026	29*)	500	190355	12*)	2.500
122731	1—50	100	157324	24*)	500	190434	48*)	500
122860	08*)	1.000	158170	50*)	500	190884	1—50	40
124919	1—50	40	158172	07*)	500	191540	48*)	500
127750	39*)	500	159606	1—50	40	191889	03*)	500
127921	08*)	500	159822	42*)	500	192359	03*)	500
128041	04*)	500	160162	1—50	100	192429	09*)	500
128126	48*)	500	160215	1—50	40	193166	1—50	100
128234	37*)	1.000	160256	49*)	500	193309	14*)	1.000
130727	1—50	40	161382	1—50	40	194483	1—50	40
130780	1—50	40	163196	15*)	500	194753	14*)	500
130814	1—50	40	163198	02*)	500	195364	1—50	40
131322	26*)	500	164918	42*)	500	195730	1—50	40
131478	08*)	500	167185	05*)	500	195941	25*)	500
132406	15*)	500	167878	12*)	500	196055	31*)	1.000
133289	22*)	500	167933	1—50	40	197121	1—50	40
133989	1—50	40	168202	1—50	100	198010	1—50	100
134134	15*)	500	168239	06*)	500	198343	13*)	500
134899	01*)	1.000	168907	1—50	100	198569	39*)	1.000
135035	05*)	500	169419	34*)	1.000			

*) Шу сериядаги облигациянинг қолган 49 номерига 40 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда йигирма сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

Ўн сўмлик облигацияларга ютуқларнинг ярми тўланади.

Ютуқ суммасига облигация қиймати ҳам қўшилган.

Бу жадвал расмий ҳужжатдир. Омонат кассалари газетанинг янги сони келганидан сўнг ютуқларни шу жадвалга мувофиқ белгиланган тартибда тўлайдилар.

Ютуқлар тиражини ўтказиш бўйича комиссиянинг раиси — Ленинград шаҳар меҳнаткашлари депутатлари Совети раисининг ўринбосари — А. А. ЧИСТЯКОВ,
Комиссиянинг масъул секретари — В. П. ЗАМОЛОДЧИКОВА.

АНДИЖОН ПАХТАЧИЛИК ИНСТИТУТИ
1975—76 ўқув йили учун
8 ОЙЛИК ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА
инженер-механик ва инженер-гидротехник ихтисослари бўйича
ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига кирувчилар партия, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг тавсияномалари асосида ишлаб чиқариш корхоналарининг раҳбарлари ёки ҳарбий қисм қўмондонлиги томонидан юборилиб, ўрта мактабни тугатгандан сўнг камида бир йил узлуксиз меҳнат стажига эга бўлган илғор ишчи ва колхозчилар, шунингдек ҳарбий хизматни ўтаб келган ёшлар бўлиши керак.

ЎҚИШГА КИРУВЧИЛАР РЕКТОР НОМИГА ЁЗИЛГАН АРИЗА БИЛАН БИРГА ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ҚЎШИБ ТОПШИРАДИЛАР: ўрта маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, ташкилот раҳбари ёки ҳарбий қисм бошлиғининг йўлланмаси, меҳнат дафтарчасининг асл нусхаси, ишлаб чиқаришдан ёки ҳарбий қисмдан характеристика, 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат, 286-формадаги медицина справкаси.

ҲУЖЖАТЛАР — 25 НОЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

26-27 ноябрларда кириш имтиҳонлари топшириладиган предметлар бўйича суҳбат ўтказилади.

ЎҚИШ — 1 ДЕКАБРДАН БОШЛАНАДИ.

Қабул қилинганлар ётоқхона ва 40 сўм стипендия билан таъминланадилар.

Институт адреси: Андижон область, Избоскан район, Куйганёр қишлоғи, Пахтачилик институти.

РЕСПУБЛИКАДАГИ КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
1975—1976 йилги қишки мавсумга тайёргарлик кўриб ГАЗНИНГ ИШЛАТИЛИШИНИ ҲИСОБГА ОЛАДИГАН АСБОБЛАРНИ РЕВИЗИЯ ҚИЛИШ ЛОЗИМ.
ЎЗБЕКИСТОН ССР «ГЛАВГАЗИ»
ГАЗНИНГ ИШЛАТИЛИШИНИ ҲИСОБГА ОЛАДИГАН АСБОБЛАР БУЗУҚ ВА НАВБАТДАГИ КУРИК МУДДАТИ ЎТИБ КЕТГАН БЎЛСА ФОЙДАЛАНИЛГАН ГАЗ УЧУН ҲИСОБ-КИТОБ ГАЗНИ ИСТЕЪМОЛ ҚИЛАДИГАН АГРЕГАТНИНГ БЕЛГИЛАНГАН ҚУВВАТИ БЎЙИЧА АМАЛГА ОШИРИЛИШИНИ
ЭСЛАТИБ ЎТАДИ.
АСБОБЛАРНИ (РГ-40 дан РГ-1000 гача рационал газ счётчикларини) ТЕКШИРИШ ВА РЕМОНТ ҚИЛИШНИ РЕСПУБЛИКА «УЗОРГГАЗНАЛАДКА» ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН БОШҚАРМАСИНИНГ ЛАБОРАТОРИЯСИ АМАЛГА ОШИРАДИ.
Адрес: 700167, Тошкент шаҳри-167, Майкопская кўчаси, 2-уй. Телефон: 91-13-10.

ТОШКЕНТ «МОДАЛАР УЙИ»ДА
(Тошкент шаҳар, Саперная кўчаси, 25-уй).
7-10 ОКТЯБРЬ КУНЛАРИ
1977 йил кийимлари моделлари коллекциясининг кўриги ва уларни тасдиқлаш бўйича
БУТУНИТТИФОҚ МЕТОДИКА СЕМИНАРИ ЎТКАЗИЛАДИ.
СЕМИНАРДА: БУТУНИТТИФОҚ «МОДАЛАР УЙИ», ҲАМДА ТОШКЕНТ, РИГА, ТБИЛИСИ, ОЛМАОТА, АШХОБОД, ФРУНЗЕ ШАҲАРЛАРИДАГИ «МОДАЛАР УЙИ»НИНГ ВАКИЛЛАРИ ҚАТНАШАДИЛАР.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.00 — Ўқувчилар бригадасида. 17.30 — Телефильм. 17.55 — СССР Фанлар академиясининг 250 йиллигига (Москва). 19.35 — **«Ахборот».** 19.50 — «Прогресс» программаси. 20.20 — Ўн минут музика. 20.30— **«Ахборот».** 20.50 — **Пахтазор — мардлар майдони.** 21.10 — Концерт. 21.50 — **Чолу кампир бўлган экан** (бадиий фильм). 24.00 — МОСКВА. **«Вақт».** 00.30 — **Хоккей. «Спартак» — «Динамо»** (Москва). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 16.55 — МОСКВА. 17.25 — Концерт. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.25 — Кино ҳақида суҳбатлашамиз. 19.35 — МОСКВА. 20.15 — Концерт. 20.45 — Илмий-оммабоп фильмлар. 21.15 — Германия Демократик Республикаси эълон қилинганлигининг 26 йиллигига бағишланган кўрсатув. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.35 — ТОШКЕНТ.

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИНФОРМАЦИЯ БЮРОСИ
ишга таклиф қилади
ТОШКЕНТ АЭРОПОРТИНИНГ РЕСТОРАНИГА
ишчилар, идиш-товоқ ювувчилар, кассирлар, электрчилар, сантехниклар, сараловчилар
КЕРАК

«ТАШТЕКСТИЛЬМАШ» ЗАВОДИГА
токарлар, фрезерчилар, слесарлар, пармаловчилар, йўнувчилар, сайқал берувчилар, электр ва слесарлар, слесарь-ремонтчилар, қолипчилар, штамповкачилар, палировкачилар, прессчилар
КЕРАК

БУТУНИТТИФОҚ «СОЮЗЭЛЕКТРОАППАРАТ» РЕЛЕСОЗЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИНИНГ БЎЛИМИГА
автоматизация ва реле ҳимояси бўйича инженерлар ва техник-электриклар, тақсимот қурилмалари аппаратлари бўйича инженерлар ва техник электриклар, автоматика ва контроль бўйича инженерлар ва техник электриклар, электрон бўйича инженерлар ва техник электриклар; металларни совуқ ҳолда ишлаш бўйича инженер-технологлар, пластмассаларни қайта ишлаш бўйича инженер-технолог ва информация ва стандартлаш бўйича инженер-технологлар; фрезерчилар, электромонтажчилар, бўёқчилар, слесар-асбобсозлар
КЕРАК

«Узглавхлеб» бирлашмасининг БУЛКА-КОНДИТЕРЛИК КОМБИНАТИГА
булка цехида ишлаш учун ишчилар, новвойлар, ҳамма разряддаги слесарлар, тарачилар
КЕРАК
КОМБИНАТНИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАЛАРИ ЧИЛОНЗОР, ЛЕНИН, ОКТЯБРЬ ВА ҲАМЗА РАЙОНЛАРИДА ЖОЙЛАШГАН

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг ПЛАСТМАССА БУЮМЛАРИ ФАБРИКАСИГА
қуюв ва пресс буюмларини ишловчи, пластмасса буюмларини қуювчилар ва прессловчилар, слесарь-асбобсозлар, ремонтчилар, электрчилар, юкчилар ва шогирдлар
КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раҳбарлиги, партия бюроси, касаба союз маҳаллий комитети ва аппарат коллективи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. М. Пўлатовага онаси

Робия **ПЎЛАТОВА**нинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармаси коллективи Самарқанд область статистика бошқармасининг бошлиғи В. Ҳ. Эргашевга отаси

Эргаш **ҲАМИДОВ**нинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти ректорати, партия комитети ҳамда жамоат ташкилотлари институт техника хавфсизлиги кафедраси доценти О. Қ. Қудратовга отаси

Ғаппор **ҚУДРАТОВ**нинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, ТОШКЕНТ, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.
Р. 02702. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 234.